



DUKE LUFTUAR NË MËNYRË EFEKTIVE
VARFËRINË NDËRBREZORE TË FËMIJËVE

MODELI I QENDRËS DITORE CONCORDIA



PËRMBAJTJA



A.	CONCORDIA PARATHËNIE	4 – 5
B.	MODEL I SHKALLËZUESHËM, I BAZUAR NË KOMUNITET PËR TË REDUKTUAR VARFËRINË E FËMIJËVE PËRMBLEDHJE EKZEKUTIVE	6
C.	VARFËRIA NDËRBREZORE E FËMIJËVE CIKLI VICIOZ	7
D.	NGA PËRKUJDESJA INSTITUCIONALE NË PARANDALIM DHE FUQIZIM TË KOMUNITETIT MODELI I NDIKIMIT I CONCORDIA-S	8 – 10
E.	PSE FUNKSIONON KY MODEL MODELI I QENDRËS DITORE CONCORDIA	11 – 23
F.	PROGRAMET KRYESORE, HISTORITË NGA NJERËZIT DHE THIRRJE PËR AKSION ZBATIMI NË SHTETE	24 – 55
G.	SHKALLËZIMI I MODELIT TË QENDRËS DITORE PËR T’I DHËNË FUND VARFËRISË NDËRBREZORE TË FËMIJËVE NË EVROPË NGA PRAKTIKA NË POLITIKË	56 – 57

A.

CONCORDIA

PARATHËNIE

Çdo fëmijë meriton një vend të sigurt për t'u rritur, për të mësuar dhe për të ëndërruar - dhe dikë që beson tek ai.

Në CONCORDIA, ne besojmë se të gjithë fëmijët kanë të drejtë të jetojnë me dinjitet, me mundësi për të lulëzuar dhe për t'u rritur. Megjithatë, në të gjithë Evropën, shumë fëmijë ende zgjohen në varfëri, shkojnë në shtrat të uritit dhe mbeten të bllokuar në një cikël përjashtimi që përsëritet ndër breza.

Ne takojmë fëmijë si këta çdo ditë në Bullgari, Rumanë, Moldavi, Kosovë dhe Austri. Shohim qëndrueshmërinë e tyre dhe guximin e familjeve që i rrisin ata në rrethana të vështira. Ky raport paraqet përgjigjen tonë ndaj sfidave të tyre – dhe ftesën tonë për ata që kanë pushtet dhe përgjegjësi që të veprojnë. Modeli i Qendrës Ditore CONCORDIA është një qasje e testuar dhe e përshtatshme, që mund të mbështesë çdo komunitet të prekur nga varfëria ndërbrezore e fëmijëve. Varfëria ndërbrezore është një formë afatgjatë e privimit që transmetohet nga një brez te tjetri. Siç thekson Ruby K. Payne, familjet përballen me barriera që shkojnë përtej të ardhurave – përfshirë qasjen e kufizuar në arsim, kujdes shëndetësor dhe kapital social – duke e bërë mbështetjen e hershme, të integruar dhe të bazuar në komunitet thelbësore.

Ne e dimë se ky model funksionon, sepse shohim fëmijë që kthehen në shkollë, prindër që ndihen më pak të vetmuar dhe komunitete që gjejnë qëndrueshmëri. Ky raport nuk është vetëm një pasqyrim i asaj që kemi arritur deri më tani, por edhe një thirrje për veprim: drejtuar qeverive dhe autoriteteve në nivel kombëtar dhe të BE-së, ministrive, komunave, shkollave, organizatave të tjera të shoqërisë civile dhe partnerëve ndërkombëtarë.

Ne u bëjmë thirrje komunave dhe autoriteteve lokale që të bashkohen me ne në shkallëzimin e Modelit të Qendrës Ditore CONCORDIA, duke e përshtatur atë me realitetet lokale me mbështetjen tonë të plotë teknike dhe profesionale. Së bashku, mund të bashkëkrijojmë zgjidhje të qëndrueshme që forcojnë familjet, parandalojnë neglizhimin e fëmijëve dhe ndihmojnë në reduktimin e varfërisë.



Duke punuar krah për krah – duke ndarë njohuritë, trajnimet dhe burimet – ne mund të sigurohemi që çdo komunitet të ketë kapacitetin për t'u dhënë fëmijëve të tij sigurinë, arsimin dhe shpresën që meritojnë.

Së bashku me të, ne mund të zhvillojmë zgjidhje të qëndrueshme që forcojnë familjet, parandalojnë neglizhencën dhe zvogëlojnë varfërinë në rrënjët e saj.

Conny Burtscher
Bernhard Drumel
Bordi Ekzekutiv Ndërkombëtar i
CONCORDIA Social Projects



B.

MODEL I SHKALLËZUESHËM, I BAZUAR NË KOMUNITET PËR TË ULUR VARFËRINË E FËMIJËVE

PËRMBLEDHJE EKZEKUTIVE



Raporti aktual i politikave paraqet Modelin e Qendrës Ditore CONCORDIA si një zgjidhje të provuar dhe të transferueshme për të luftuar shkaqet rrënjësore të varfërisë brez pas brezi në të gjithë Evropën.

Modeli, i cili funksionon në 20 qendra në 5 vende dhe me 6 të tjera në zhvillim, ofron një strukturë modulare të përshtatshme, të rrënjësuar në kujdesin multidisiplinar me në qendër fëmijën. Modeli bazohet në tre dekada përvojë dhe kombinon parandalimin, mbështetjen arsimore, kujdesin psikosocial dhe masat për forcimin e familjes.

Raporti i vitit 2025 bazohet në raportin e vitit 2024

Breaking the Cycle², i cili theksonte nevojën për përgjigje sistemike dhe të bazuara në të drejtat e njeriut ndaj varfërisë së fëmijëve. Në raportin aktual, CONCORDIA përdor termin varfëri ndërbrezore e fëmijëve për të përshkruar transmetimin e vazhdueshëm të varfërisë dhe përjashtimit social nga prindërit te fëmijët përgjatë brezave. Ky term ndonjëherë në diskursin publik i referohet edhe si “varfëri gjeneruese e fëmijëve”.

"Kur varfëria trashëgohet brez pas brezi, familjet janë të bllokuara në një cikël që kufizon mundësitë shumë kohë përpara se një fëmijë të mund të flasë ose të ëndërrojë. Fëmijët që rriten në mjedise të tilla përballen me pengesa të rënda strukturore, duke u lënë atyre pak hapësirë për të formësuar të ardhmen e tyre dhe duke minuar dinjitetin e tyre themelor."

Martina Raytchinova

Drejtoresh e Zhvillimit të Programit Ndërkombëtar

Raporti i ri ndërtohet mbi këtë themel, duke demonstruar se si Modeli i Qendrës Ditore integron mbështetjen arsimore, kujdesin psikosocial dhe këshillimin familjar në një mënyrë të qëndrueshme, por të përshtatur sipas nevojave lokale, duke siguruar qëndrueshmëri dhe duke forcuar pronësinë lokale.

- ❖ Një model i testuar dhe i shkallëzueshëm, tashmë i replikuar në pesë vende.
- ❖ Të dhëna sasiore dhe cilësore që konfirmojnë përmirësime në mirëqenien e fëmijëve, performancën shkollore, qëndrueshmërinë e familjes dhe përfshirjen – të validuara nga një Vlerësim i Pavarur i Ndikimit në Rumani, i cili tregoi ulje të braktisjes së shkollës, forcim të lidhjeve familjare dhe rritje të angazhimit prindëror.³
- ❖ Partneritete me komuna, institucione kombëtare dhe universitete që forcojnë qëndrueshmërinë dhe pronësinë lokale.

Së fundmi, raporti ofron rekomandime konkrete dhe të bazuara në përvojë për palët e interesuara kombëtare në Bullgari, Kosovë, Rumani, Moldavi, Austri dhe Gjermani, si dhe për institucionet e BE-së dhe partnerët ndërkombëtarë.

Ai e paraqet Modelin e Qendrës Ditore CONCORDIA si një qasje praktike dhe të përshtatshme për ofrimin e shërbimeve të bazuara në komunitet dhe me në qendër fëmijën – me dëshmi premtuese për potencialin e tij për të ndihmuar në reduktimin e varfërisë ndërbrezore në rajon.

C.

VARFËRIA NDËRGJENERACIONALE E FËMIJËVE

CIKLI VICIOS



Në mbarë Evropën, varfëria dhe përjashtimi social mbeten sistematike dhe thellësisht të rrënjësura, ndërsa fëmijët dhe të rinjtë preken në mënyrë joproporcionale. Sipas Eurostat-it, 93.3 milionë njerëz – 21% e popullsisë së BE-së – kanë jetuar në rrezik të varfërisë ose përjashtimit social në vitin 2024.⁴ Për fëmijët, rreziku është edhe më i lartë: 24.8% rriten në varfëri, me norma alarmuese në vende si Rumania, Bullgaria dhe Moldavia.⁵

Varfëria është shumëdimensionale dhe ndërbrezore. Ajo përfshin mungesën e qasjes në arsim, kujdes shëndetësor, strehim dinjitoz, pjesëmarrje shoqërore dhe mundësi ekonomike. Familjet e kapura në këtë rreth përballen me marginalizim afatgjatë që shtrihet përgjatë brezave. Fëmijët e lindur në mjedise të tilla shpesh mbeten të bllokuar, me shumë pak mundësi për të dalë prej tyre. Siç vë në dukje raporti:

"Fëmijët e rritur në varfëri shpesh përballen me sfida psikologjike dhe emocionale dhe përvoja negative, të tilla si përjashtimi social dhe stigmatizimi, të cilat mund të ndikojnë në mirëqenien e tyre afatgjatë dhe perspektivat ekonomike. Si rezultat, ata nuk mund të çlirohen nga cikli i varfërisë dhe ai përsëritet nga brezi në brez." – Thyerja e Ciklit, 2024

Konteksti i sotëm socio-politik - duke përfshirë turrjen e hapësirës qytetare, prapambetjen demokratike dhe luftën në Ukrainë - ka thelluar pabarazitë dhe ka nxitur armiqësi ndaj grupeve të cënueshme si komunitetet rome, refugjatët dhe migrantët, si dhe personat LGBTQIA+.

Në këtë kontekst, progresi drejt objektivave të BE-së për vitin 2030 mbetet i pabarabartë. Shumë njerëz në të gjithë Evropën përjetojnë privime të shumëfishta dhe të mbivendosura, ndërkohë që mbeten kryesisht të padukshme në statistikën e politikave. Masat ekzistuese mbeten të fragmentuara dhe të pamjaftueshme për të trajtuar shkaqet rrënjësore të varfërisë ndërgjeneracionale. Siç thuhet në Raportin tonë të Politikave të vitit 2024:

Thyerja e këtij cikli kërkon veprim të koordinuar politik dhe një strategji të qartë në të gjitha nivelet e qeverisjes, shoqërisë civile dhe komuniteteve lokale. Varfëria breznore nuk është e pashmangshme - por parandalimi i saj duhet të njihet si një përgjegjësi kolektive. Kjo është pikërisht sfida që Modeli i Qendrës Ditore CONCORDIA kërkon të adresojë, duke ofruar një rrugë praktike, të bazuar në komunitet, për të dalë nga varfëria breznore.

Modeli i Qendrës Ditore CONCORDIA njeh teorinë e Ruby K. Payne se varfëria është më shumë sesa mungesë parash - ajo përfshin disavantazhe sociale, emocionale dhe arsimore të transmetuara brez pas brezi.

Në vend që të fokusohet vetëm në ndihmën materiale, modeli thekson rëndësinë e mbështetjes së familjes, aftësive për jetën dhe ndërtimit të kapitalit social për të thyer ciklin e varfërisë afatgjatë.

D.

NGA KUJDESI INSTITUCIONAL TEK PARANDALIMI DHE FUQIZIMI I KOMUNITETIT

MODELI I NDIKIMIT I CONCORDIA-S

Modeli i Ndikimit i CONCORDIA-s udhëzon ndërhyrjet që parandalojnë ndarjen e familjes, sigurojnë akses në arsim dhe mbrojnë fëmijët nga dhuna.

Përmes ekipeve multidisiplinare, shërbimeve të integruara dhe partneriteteve të forta lokale, modeli nxit qëndrueshmërinë, zhvillimin personal dhe përfshirjen sociale.

"Asnjë institucion, pavarësisht sa profesional ose i mirëdrejtuar, nuk mund ta zëvendësojë kurrë dashurinë, stabilitetin dhe ndjenjën e përkatësisë që ofron një familje. Kjo është arsyeja pse puna jonë ka evoluar nga kujdesi rezidencial në parandalim: mbështetja e familjeve herët, shumë kohë përpara se ndarja të bëhet e vetmja mundësi."

Elena Matache Drejtoreshë e Operacioneve të Programit Ndërkombëtar

Çdo ndërhyrje është strukturuar qëllimisht për të ndihmuar fëmijët dhe të rinjtë të ndërtojnë aftësitë, vetëbesimin dhe mundësitë që u nevojiten për të jetuar jetë të pavarura dhe të përmbushura. Dizajni i shkallëzueshëm siguron cilësi të qëndrueshme, duke lejuar njëkohësisht replikimin në kontekste të ndryshme. Modeli nuk ka për qëllim të zëvendësojë shërbimet publike, por t'i plotësojë dhe forcojë ato.

Në thelbin e tij, Modeli i Ndikimit mishëron vlerat themelore të CONCORDIA-s - solidaritetin, përqendrimin te fëmija dhe dinjitetin njerëzor - të shprehura përmes guximit, lidhjes së përzemërt, angazhimit dhe shanseve për rritje. Duke e përqendruar misionin tonë në çdo program, ne sigurohemi që fëmijët dhe familjet jo vetëm të marrin mbështetje në kohë nevojë, por edhe të fuqizohen për të lulëzuar dhe për të thyer ciklin e varfërisë ndërgjeneracionale.





- 1 & 2 Qendra Ditore Casa Austria, Rumani;
3 Qendra Ditore Ali Ibra, Kosovë



Modeli i Ndikimit i CONCORDIA-s e përkthen këtë mision në veprim përmes pesë Shtigjeve të Ndërlidhura të Ndryshimit:

- ☐ **Kujdesi për fëmijët:** Kujdes i sigurt dhe edukues, duke përfshirë ushqyerjen, kujdesin shëndetësor dhe mbështetjen emocionale për të nxitur zhvillimin e shëndetshëm dhe gatishmërinë për shkollë.
- ☐ **Ndërhyrje me Bazë në Komunitet:** Qendra ditore dhe shërbime në terren për të forcuar familjet, për të zvogëluar izolimin dhe për të mbështetur komunitete më elastike.
- ☐ **Arsimi dhe trajnimi profesional:** Mbështetje akademike, arsim plotësues dhe trajnim profesional për të zvogëluar boshllëqet në të nxënë dhe për të zgjeruar mundësitë.
- ☐ **Punësimi dhe biznesi social:** Udhëzime për karrierën, trajnime për aftësi, mentorim dhe shtigje të ndërmarrjeve sociale drejt pavarësisë ekonomike.
- ☐ **Fuqizimi:** Ndërtimi i vetëbesimit, aftësive jetësore dhe aftësisë për të vepruar, duke përfshirë fëmijët dhe të rinjtë në vendimmarrje, avokim dhe pjesëmarrje qytetare.

Këto rrugë mbështesin progresin drejt SDGs⁶-ve për uljen e varfërisë, arsimin, punën e denjë dhe uljen e pabarazive.⁷

DEINSTITUCIONALIZIMI

PSE NDRYSHUAM QASJEN

Për më shumë se 30 vjet, CONCORDIA ofroi shërbime punësimi. Në përputhje me reformat kombëtare dhe standardet e BE-së, ne filluam një proces deinstitutionalizimi në vitin 2014 - duke kaluar në shërbime të bazuara në familje dhe komunitet.

Në zemër të kësaj reforme qëndron një bindje: varfëria nuk duhet të jetë kurrë arsyeja që një fëmijë të rritet pa familjen e tij.

Prioriteti ynë është bërë mbështetja e prindërve për të parandaluar braktisjen - përmes mbështetjes familjare, shërbimeve komunitare dhe fuqizimit - në mënyrë që fëmijët të mund të qëndrojnë brenda një mjedisi familjar të sigurt dhe edukues.

Sipas të dhënave të brendshme organizative, që nga viti 2014, më shumë se 600 fëmijë kanë kaluar me sukses tranzicionin përmes programeve tona të deinstitutionalizimit. Në Rumani dhe Moldavi, strukturat e mëdha rezidenciale janë zëvendësuar me shtëpi të tipit familjar, familje kujdestare dhe njësi të vogla krize që i ngjajnë më shumë një jete familjare. Në Bullgari, tranzicioni ka përfunduar, ndërsa në Rumani dhe Moldavi, procesi pritet të përfundojë deri në vitin 2028.

Ky ndryshim siguron që çdo fëmijë jo vetëm të ketë të drejtën për mbrojtje, por edhe për përkatësi, lidhje dhe shpresë për të ardhmen. Modeli i Qendrës Ditore është bërë një pjesë qendrore e kësaj qasjeje - duke demonstruar se parandalimi, mbështetja e hershme dhe shërbimet e bazuara në komunitet mund të krijojnë mundësi kuptimplote për zhvillimin, përfshirjen dhe mirëqenien e fëmijëve.

Në shumë nga vendet ku operon CONCORDIA, puna parandaluese në mbrojtjen e fëmijëve ende kuptohet kryesisht si ndërhyrje pasi të jetë shfaqur një rrezik, në vend të një mbështetjeje proaktive për të forcuar familjet dhe për të zvogëluar cenueshmërinë para se të ndodhin problemet. Kjo pasqyron trashëgiminë e një qasjeje më reaktive dhe të orientuar drejt problemeve - shpesh të formuar nga traditat mjekësore ose institucionale - që i dha përparësi adresimit të krizave mbi ndërtimin e qëndrueshmërisë.

Reformat e vazhdueshme të mbrojtjes së fëmijëve në Evropë po e njohin gjithnjë e më shumë rëndësinë e parandalimit, ndërhyrjes së hershme dhe shërbimeve mbështetëse të përqendruara te familja. Megjithatë, zbatimi mbetet i pabarabartë. Analizat publike dhe vlerësimet sektoriale shpesh i referohen “dinamikave” të përpjekjeve për parandalim dhe riintegrim, por normat e suksesit në këto fusha vazhdojnë të bien. Faktorët kontribuues zakonisht përfshijnë kapacitet të reduktuar prindëror, nivel të kufizuar arsimimi, familje të mbingarkuara, vështirësi socio-ekonomike, si dhe mosbesim ose shkëputje nga shërbimet publike. Këto prirje nxjerrin në pah barrierat strukturore dhe shoqërore të vazhdueshme që pengojnë parandalimin efektiv. Ato gjithashtu tregojnë nevojën për qasje inovative, të bazuara në komunitet, që angazhojnë në mënyrë aktive familjet, ndërtojnë besim dhe mbështesin rrugë të qëndrueshme për të dalë nga vulnerabiliteti. Në këtë kontekst, Modeli i Qendrës Ditore mund të luajë një rol kyç në adresimin e këtyre boshllëqeve dhe në përmbylljen e ndryshimit në kuptim drejt një sistemi parandalues dhe të përqendruar te familja. Duke integruar parime thelbësore si puna mobile në terren, ruajtja e familjes dhe aktivizimi i burimeve të komunitetit, Qendrat Ditore mishërojnë qasjen proaktive dhe të bazuar në komunitet që mbetet ende e pazhvilluar në mbarë Evropën.

Forcimi dhe zgjerimi i këtij modeli mund të ndihmojë në konsolidimin e tranzicionit nga një sistem reaktiv, i orientuar drejt institucioneve, drejt një sistemi parandalues, të përqendruar te familja dhe të udhëhequr nga komuniteti, duke siguruar që çdo fëmijë të rritet në një mjedis familjar të sigurt dhe përkrahës.

E.

PSE FUNKSIONON KY MODEL

MODELI I QENDRËS DITORE CONCORDIA



E.1. MODEL I PROVUAR I PËRQENDRUAR TE FËMIJA

ARSYETIMI KRYESOR

Shumë fëmijë që ndjekin Qendrat Ditore CONCORDIA jetojnë në kushte të pasigurta, përfshirë të ardhura shumë të ulëta familjare, dhoma të mbipopulluara të ndara me familjen e zgjeruar dhe qasje të kufizuara në ujë, kanalizim apo energji elektrike. Shumë prej tyre gjithashtu nuk kanë ushqim të mjaftueshëm dhe ushqyes, veshmbathje të pastër dhe mbështetje të qëndrueshme për shkollimin. Këto sfida shpesh çojnë në përjashtim social dhe në reduktim të mundësive jetësore.

Prindërit në situata vulnerabël shpesh përballen me sfida në rritjen e fëmijëve të tyre, pasi vështirësitë financiare, problemet e shëndetit mendor dhe izolimi social mund të pengojnë aftësinë e tyre për të përmbushur nevojat bazë të fëmijëve dhe për të mbështetur mirëqenien e tyre emocionale.

Modeli i Qendrës Ditore CONCORDIA ofron një përgjigje praktike dhe të përqendruar te fëmija ndaj këtyre sfidave. I ndërtuar mbi disa dekada përvoja, ai tashmë funksionon në pesë vende, me një histori të dëshmuar të përshtatshmërisë dhe replikimit në kontekste të ndryshme. Modeli mbështet vazhdimësinë e kujdesit dhe të përkrahjes së zhvillimit të fëmijës – duke kombinuar arsimin, shërbimet psikosociale, forcimin e familjes dhe rrugët drejt pavarësisë.

Mbi të gjitha, ai siguron që fëmijët dhe familjet që shpesh janë të padukshëm për sistemet publike të njihen, të mbështeten dhe të fuqizohen.



MODELI I QENDRËS DITORE CONCORDIA

Programet Kryesore

Format Ndërbrezore



Klubet e rinjve dhe Parlamentet e fëmijëve



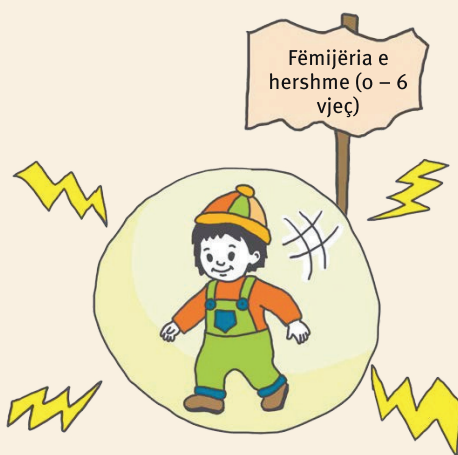
Rritet i gatshmësi ditore që bëhet një zë i vetëm i fuqishëm



Trashegjitë sociale – shkallëzim me cilësi



Ndërhyrjet e Ciklit Jetësor



Angazhimi
Prindëror (në të
gjitha fazat)



Fëmijëri e
7-12

Themelet

Hapësira të sigurt, të besueshme dhe që promovojnë shëndetin



Menaxhim individual i rasteve



Ekipet Multidisiplinare



Angazhim në komunitet dhe ekipe mobile



MIRËSEVINI NË

concordia

Rumania



Angazhimi i prindërve



Pjesëmarrja e fëmijëve dhe të rinjve



Partneritetet dhe institucione lokale



Sigurimi i cilësisë dhe të nxënës





**QENDRAT DITORE
CONCORDIA**

Një vend i sigurt: ngrohtësi, ushqim dhe kujdes për fëmijët – besimi rritet me çdo lugë.

Qendra ditore Dubasarii Vechi, Moldavi

E.2. DEINSTITUCIONALIZIMI

BAZAT E MODELIT TË QENDRËS DITORE

Modeli i Qendrës Ditore mbështetet në një sërë themelesh thelbësore që janë të panegociueshme kudo që zbatohet.

Këto elementë formojnë shtyllën kurrizore të qasjes sonë: ato garantojnë dinjitet dhe siguri për fëmijët, sigurojnë cilësi të qëndrueshme në të gjitha kontekstet dhe krijojnë kushtet për besim, të nxënë dhe ndryshim afatgjatë. Ndërsa programet mund të ndryshojnë sipas nevojave lokale, këto themele mbeten të njëjta në çdo qendër. Së bashku, ato e përkthejnë misionin tonë në praktikë të përditshme dhe ofrojnë strukturën që e bën modelin efektiv dhe të shkallëzueshëm.



Hapësira të sigurta, të besueshme dhe që promovojnë shëndetin

Shumë fëmijë mbërrijnë në Qendrat Ditore CONCORDIA nga shtëpi të mbipopulluara me kushte të kufizuara jetese. Qendrat ofrojnë vakte ditore, produkte higjienike dhe ambiente për Ujë, Sanitarizim dhe Higjienë (WASH) brenda rutinave të strukturuar dhe protokolleve mbrojtëse. Kjo mbështet rindërtimin e besimit dhe ofron një bazë për të nxënë, frekuentimin e shkollës dhe zhvillimin e shëndetshëm.



Menaxhimi i rasteve individuale

Menaxhimi i rasteve në CONCORDIA vendos interesat më të mira të fëmijës në qendër. Kujdesi për çdo fëmijë në shërbimin tonë përfshin një pranim standard dhe një vlerësim gjithëpërfshirës të nevojave që mbulon arsimin, shëndetin, mirëqenien psiko-sociale, si dhe kontekstin më të gjerë familjar. Bazuar në këtë, përgatitet një Plan Individual Zhvillimi (PZH), me referime në shkolla, shërbime shëndetësore dhe aktorë të mbrojtjes së fëmijëve kur është e nevojshme. Progresi monitorohet nga afër dhe përshtatet rregullisht për t'iu përgjigjur nevojave në zhvillim të fëmijës.

Një element thelbësor në këtë proces është përfshirja e palëve të interesuara lokale - mësuesve, punonjësve socialë, specialistëve të shëndetit, policisë dhe përfaqësuesve të bashkisë - të cilët i njohin familjet dhe realitetet e komuniteteve të cilave u përkasin. Angazhimi i tyre siguron që rreziqet të identifikohen herët, sfidat të adresohen shpejt dhe familjet të lidhen me shërbimet e nevojshme në kohën e duhur.

Brenda Qendrës Ditore, menaxhimi i rasteve koordinon mbështetjen arsimore që adreson nevojat individuale të të nxënë, këshillimin psiko-social, monitorimin bazë të shëndetit dhe lehtësimin e situatave të vështira sociale. Ekipet mobile e zgjerojnë këtë punë në shtëpi, duke siguruar vazhdimësinë e kujdesit për fëmijët dhe prindërit dhe - e rëndësishmja - duke arritur tek ata që janë jashtëzakonisht të izoluar ose nuk janë në gjendje të vijnë në qendra për shkak të distancës ose rrethanave të tjera penguese. Kjo qasje jo vetëm që forcon rrjetet lokale të mbështetjes, por gjithashtu krijon ndryshime të qëndrueshme që u sjellin dobi si individëve ashtu edhe komunitetit më të gjerë.



Ekipe multidisciplinare

Modeli i Qendrës Ditore mbështetet në ekipe multidisciplinare që përfshijnë punonjës socialë, edukatorë, psikologë, trajnerë pune, punonjës në terren dhe, kur është e nevojshme, asistentë mjekësorë. Ky kombinim ekspertize siguron mbështetje holistike për fëmijët dhe familjet, duke adresuar si nevojat e menjëhershme ashtu edhe dobësitë themelore. Këto ekipe bashkëpunojnë ngushtë me shkollat, autoritetet lokale dhe partnerë të tjerë për të koordinuar ndërhyrjet dhe për të siguruar që familjet të kenë akses në shërbimet që u nevojiten.

Për të ruajtur cilësinë e shërbimeve, stafi merr trajnime të rregullta profesionale përmes CONCORDIA Academia, duke përfshirë komunikimin jo të dhunshëm, rregullimin emocional dhe praktikën e bazuar në trauma. Kjo forcon si cilësinë e shërbimit ashtu edhe kapacitetin profesional lokal.¹⁰



Ekipe e kontaktit me komunitetin dhe ato mobile

Shërbimi mobil është një pjesë thelbësore e modelit të integruar të CONCORDIA-s, duke siguruar që fëmijët dhe familjet që nuk mund të hyjnë në Qendrat Ditore për shkak të izolimit, stigmës, barrierave të transportit ose situatave të krizës të marrin ende mbështetje në kohë dhe holistike. Përmes ekipeve multidisciplinare, CONCORDIA sjell ndihmë direkt në shtëpi - duke ofruar reagim ndaj krizave, ndërmjetësim në shkollë, ndihmë me dokumentacionin dhe të drejtat, kontrolle mjekësore bazë, ndihmë të parë psikosociale dhe, kur është e nevojshme, pako ushqimore, higjienike dhe informacion mbi mundësitë e arsimit ose punësimit.

Një element thelbësor në këtë proces është përfshirja e aktorëve lokalë – mësuesve, punëtorëve socialë, profesionistëve të shëndetësisë, policisë dhe përfaqësuesve komunalë – të cilët i njohin familjet dhe realitetet e komuniteteve ku ato bëjnë pjesë. Angazhimi i tyre siguron që rreziqet të identifikohen herët, sfidat të adresohen shpejt dhe familjet të lidhen me shërbimet e nevojshme në kohën e duhur.

Iniciativa inovative si Caravan CONCORDIA në Rumani i zgjerojnë këto përpjekje duke sjellë aktivitete edukative, psikosociale dhe mjedisore në komunitete të largëta dhe të marginalizuara, duke promovuar qëndrueshmërinë në përputhje me Paktin e Gjelbër Evropian dhe Garancinë e BE-së për Fëmijët. Qasje të tilla tregojnë se si CONCORDIA synon të arrijë çdo fëmijë - duke kombinuar lëvizshmërinë, parandalimin dhe partneritetin për të krijuar rrjete kujdesi gjithëpërfshirëse dhe të bazuara në komunitet.





Angazhimi dhe mbështetja prindërore

Përfshirja e prindërve dhe bashkëpunimi aktiv midis shtëpisë, shkollës dhe Qendrës Ditore janë thelbësore për suksesin arsimor dhe zhvillimin emocional të fëmijëve. Duke i njohur prindërit si partnerë kyç në përparimin e çdo fëmije, CONCORDIA i kushton rëndësi të madhe ndërtimit të kapacitetit dhe vetëbesimit të tyre për të ushqyer, udhëhequr dhe mbrojtur fëmijët e tyre.

Mbështetja prindërore ofrohet nëpërmjet punëtorive në grup, programit Shkolla për Prindërit, këshillimit individual dhe familjar, aktiviteteve komunitare dhe trajnimit në shtëpi të përshtatur për situatën e secilës familje. Këto aktivitete i ndihmojnë prindërit të forcojnë aftësitë e tyre, të përmirësojnë komunikimin dhe lidhjen emocionale brenda familjes dhe të miratojnë qasje konstruktive ndaj disiplinës. Ato gjithashtu zvogëlojnë tensionet në familje, parandalojnë rreziqet e dhunës dhe përforcojnë frekuentimin e shkollës nëpërmjet bashkëpunimit të rregullt me mësuesit dhe punonjësit e shkollës.

Në të pesë vendet e CONCORDIA-s, mijëra prindër kanë marrë pjesë në seanca të strukturuar në grup dhe këshillim individual, duke çuar në përmirësime të matshme në dinamikën familjare dhe rezultatet e fëmijëve. Analizat tona tregojnë se në Rumani, prindërit që marrin pjesë në punëtoritë e Shkollës për Prindër raportojnë komunikim të përmirësuar dhe konflikt të reduktuar në shtëpi; në Moldavi, trajnimi mujor mbi higjienën, disiplinën jo të dhunshme dhe menaxhimin e krizave ka ndihmuar në uljen e rasteve të ndarjes së familjeve; në Bullgari, ngjarjet e përbashkëta familjare dhe ditët e hapura në Qendrën Posoka kanë forcuar besimin dhe bashkëpunimin midis familjeve, shkollave dhe ofruesve të shërbimeve. Duke fuqizuar prindërit dhe duke nxitur partneritete midis familjeve dhe profesionistëve, CONCORDIA jo vetëm që përmirëson mirëqenien e fëmijëve individualë, por gjithashtu kontribuon në rrjete familjare dhe komunitare më të forta dhe më elastike, të afta për të mbështetur ndryshimin me kalimin e kohës.



Pjesëmarrja e fëmijëve dhe të rinjve

Pjesëmarrja është një parim thelbësor i Modelit të Qendrës Ditore.

Duke përdorur Modelin Lundy,⁸ ne sigurohemi që fëmijët dhe të rinjtë të kenë hapësirën dhe mbështetjen për të shprehur pikëpamjet e tyre dhe për të ndikuar në vendimet që i prekin ata.

Pjesëmarrja zhvillohet nëpërmjet Këshillave Rinore, Parlamenteve të Fëmijëve, Klubeve Rinore, grupeve të debatit dhe mekanizmave të strukturuar të reagimeve. Këto platforma u mundësojnë fëmijëve të zhvillojnë aftësi udhëheqëse, të kontribuojnë në rregullat dhe aktivitetet e qendrës dhe të mbrojnë interesat dhe të drejtat e tyre.⁹

- 1 Qendra Ditore Congaz, Moldavia
- 2 Qendra Ditore Casa Alexandra, Rumani





Partneritetet dhe institucitë lokale

Partneritetet e forta me autoritetet kombëtare dhe komunale, shkollat, OJQ-të dhe organizatat e komunitetit sigurojnë që shërbimet të mbeten relevante dhe të integruara në sistemet lokale. Në Rumani, shkallëzimi mbështetet përmes rrjetit CentreZi RO dhe një qasjeje të franshizës sociale. Në Bullgari, modeli funksionon përmes kontratave të deleguara të shërbimeve komunale. Në Austri, ai është i lidhur me shërbimet komunale të arsimit, ndërsa në Moldavi, partneritetet me universitetet dhe CONCORDIA Academia ndihmojnë në trajnimin e profesionistëve të rinj. Në Kosovë, qendrat multifunktionale funksionojnë nën akreditime nga Ministria e Arsimit dhe Ministria e Drejtësisë. Këto partneritete forcojnë koordinimin dhe e integrojnë modelin brenda ofrimit të shërbimeve lokale.



Sigurimi i cilësisë, monitorimi dhe të mësuarit

Ruajtja e standardeve të larta dhe nxitja e të nxënit të vazhdueshëm janë thelbësore për Modelin e Qendrës Ditore CONCORDIA. Cilësia sigurohet përmes një manuali bazë, standardeve të qarta operative, supervizimit të rregullt dhe ndërtimit të vazhdueshëm të kapaciteteve, si dhe përmes rrjeteve të të nxënit ndërmjet kolegëve, si vizitat e shkëmbimit, forumet online dhe vlerësimet e përbashkëta të cilësisë. Vlerësimet e jashtme plotësojnë monitorimin e brendshëm, duke validuar rezultatet dhe duke udhëhequr përmirësimet. Një Vlerësim i Pavarur i Ndikimit në Rumani (2021) konfirmoi se qasja e integruar e CONCORDIA-s ul braktisjen e hershme të shkollës, forcon marrëdhëniet familjare dhe përmirëson mirëqenien e fëmijëve – duke dëshmuar se modeli ofron rezultate të qëndrueshme dhe të matshme.

Një Kornizë e Unifikuar e Monitorimit dhe Vlerësimit është aktualisht në proces të zbatimit në të gjitha vendet për të demonstruar ndikimin dhe për të mbështetur të nxënit. Ajo kombinon indikatorë sasiorë me njohuri cilësore nga fëmijët, familjet dhe stafi, duke siguruar llogaridhënie dhe përshtatje ndaj nevojave në zhvillim. Që nga viti 2025, Treguesit Kryesorë të Performancës (KPI) të monitoruar në të gjithë modelin përfshijnë mirëqenien e fëmijëve në dimensionet emocionale, fizike, sociale dhe të sigurisë; vijueshmërinë shkollare dhe progresin në të nxënë; si dhe aftësitë, vetëbesimin e të rinjve dhe qasjen e tyre në trajnime ose mundësi punësimi. Së bashku, këta indikatorë mbështesin të nxënin e vazhdueshëm dhe sigurojnë që shërbimet të mbeten të përgjegjshme ndaj nevojave të fëmijëve dhe të rinjve.

Mirëqenia e fëmijëve vlerësohet në dimensionet emocionale, fizike, sociale, të sigurisë dhe mjedisore; fëmijët në të gjitha vendet raportojnë se ndihen më të sigurt, më të mbështetur dhe më të lumtur që nga përfshirja në shërbimet e CONCORDIA-s. Rezultatet arsimore tregojnë përmirësim në vijueshmëri dhe performancë akademike, me analiza paraprake që tregojnë se 77% e fëmijëve në Rumani kanë përmirësuar notat brenda një viti dhe se vijueshmëria shkollare në Kosovë është rritur me 27%.

- 1 Klasat e Muzikës, Qendra Ditore Tranzit, Kosovë
- 2 Klasat e Muzikës, Qendra Ditore Tranzit, Kosovë
- 3 Qendra Ditore Dubăsarii Vechi, Moldavi
- 4 Qendra Ditore Dubăsarii Vechi, Moldavi

Për më tepër, për të adresuar boshllëqet në të nxënë të shkaktuara nga varfëria, mjedisi familjar i paqëndrueshëm ose frekuentimi i kufizuar në shkollë, CONCORDIA Rumania ka zbatuar Iniciativën e Arsimit Riparues e cila ofron mbështetje të synuar arsimore, duke kombinuar mësimdhënien në grupe të vogla, mentorimin dhe mjetet dixhitale të të nxënës.

Rezistenca familjare është rritur nëpërmjet programit Shkolla për Prindërit, duke i ndihmuar familjet të përvetësojnë prindërim pozitiv dhe jo të dhunshëm dhe komunikim më të mirë me shkollat.

Iniciativat për punësimin e të rinjve, të tilla si Klubet Rinore të Moldavisë dhe programi Digi-Women i Austrisë, ndërtojnë aftësi jetësore, vetëbesim dhe rrugë drejt punësimit të qëndrueshëm.

Çdo fëmijë ka një Plan Individual Zhvillimi (PZH), i cili udhëzon progresin në mirëqenie, arsim dhe integrim familjar. Mbledhja e të dhënave në kohë reale dhe mjetet interaktive të hartëzimit, të tilla si CentreZi RO në Rumani, mundësojnë vendime të bazuara në prova dhe avokim për investime publike në shërbimet parandaluese.

Rezultatet e hershme nga viti 2025 tashmë tregojnë përmirësime pozitive në mirëqenien e fëmijëve, arsimim dhe stabilitetin familjar, duke konfirmuar se Modeli i Qendrës Ditore CONCORDIA nuk është vetëm efektiv, por edhe në zhvillim të vazhdueshëm përmes dëshmive dhe të nxënës të përbashkët.





E.3. MODELI I QENDRËS DITORE

NDËRHYRJET NË CIKLIN JETËSOR

Modeli i Qendrës Ditore mbështet fëmijët dhe familjet gjatë gjithë ciklit jetësor, që nga fëmijëria e hershme deri në kalimin në moshën madhore.

Jo çdo qendër i ka integruar të gjithë elementët e mbështetjes për të gjitha fazat ende, por në të gjithë rrjetin tonë kemi prova të ndikimit në çdo moshë kritike. Kjo qasje ndaj rrjedhës së jetës na lejon t'i përgjigjemi nevojave në zhvillim të fëmijëve, duke siguruar njëkohësisht vazhdimësi besimi, sigurie dhe mundësish.

Fëmijëria e hershme (0-6 vjeç)

Vitet e para të jetës janë vendimtare për thyerjen e ciklit të varfërisë. Qendrat Ditore CONCORDIA ofrojnë edukim dhe kujdes gjithëpërfshirës në fëmijërinë e hershme (ECEC), duke kombinuar aktivitete të strukturuar mësimore, lojë, ushqimin, WASH (ujë, kanalizim dhe higjienë) dhe këshillimin prindëror. Prindërit mësojnë praktika pozitive dhe jo të dhunshme të prindërimit, si dhe rutina që promovojnë shëndetin dhe zhvillimin, ndërsa vlerësimet e hershme identifikojnë në kohë vonesat e mundshme për ndërhyrje.

Shembuj:

Në Odobești, Rumani,

Maria, një nënë beqare me tetë fëmijë, luftoi për të aksesuar arsimin e hershëm për vajzat e saj më të vogla, të moshës tre dhe pesë vjeç. Nëpërmjet Qendrës Ditore CONCORDIA, të dy fëmijët u regjistruan në kopsht, duke marrë mbështetje të përditshme, ndërsa Maria përfitoi nga këshillimi dhe mbështetja prindërore - duke i dhënë familjes një rrugë drejt stabilitetit dhe qëndrueshmërisë.

Në Ploesti të Rumanisë,

Ekipet e informimit trajtuan frekuentimin e ulët të kopshteve duke u angazhuar drejtpërdrejt me familjet dhe duke u partnerizuar me shkollat. Si rezultat, regjistrimi u rrit nga vetëm katër në njëzet e tetë fëmijë, duke vërtetuar se ndërtimi i besimit dhe ndërmjetësimi familjar mund ta bëjnë arsimin si të arritshëm ashtu edhe tërheqës për komunitetet vulnerabël.

Në Qendrën e Tranzitit, Kosovë,

CONCORDIA drejton një program të licencuar për fëmijërinë e hershme për fëmijë të moshës tre deri në gjashtë vjeç, i njohur zyrtarisht nga Ministria e Arsimit. Struktura e tij me orar të plotë integron përfshirjen sociale me arsim cilësor dhe u lejon prindërve të punojnë - një mbështetje thelbësore për familjet me prejardhje rome, ashkali dhe egjiptiane që përballen me përjashtim social dhe ekonomik.

Në Malki Iskar, Bullgari,

aty ku mungojnë çerdhet dhe kopshtet formale, Qendra Ditore CONCORDIA mbështet mbi 150 fëmijë dhe familjet e tyre.¹¹ Qendra shërben si një pikë referimi në komunitet, duke ofruar mësim të hershëm, mbështetje për prindërit, konsulta shëndetësore dhe aktivitete edukative. Një Qendër e re për Zhvillimin e Fëmijërisë së Hershme për fëmijët e moshës zero deri në katër vjeç po krijohet gjithashtu për të parandaluar izolimin e hershëm dhe për të ndihmuar prindërit të hyjnë në tregun e punës. Këto përpjekje kontribuojnë drejtpërdrejt në reformën e deinstitutionalizimit të Bullgarisë duke mbushur boshllëqet sistemike në arsimin dhe kujdesin e hershëm.

Fëmijëria e mesme (7-12 vjeç)

Vitet e shkollës fillore janë vendimtare për progresin akademik dhe zhvillimin emocional. Qendrat Ditore ofrojnë klube për mbështetje me detyrat e shtëpisë, arsim përforcues, aktivitete artistike dhe sportive, si dhe mbështetje të strukturuar psikosociale për të adresuar bullizmin, për të forcuar qëndrueshmërinë dhe për të ndërtuar vetëbesimin. Prindërit përfshihen përmes këshillimit dhe programit Shkolla për Prindër, për të përforcuar vlerën e arsimit.

Shembuj:

In Prizren, Kosovo,

Rafi (12) zbuloi talentin e tij për saksofon dhe tani ëndërron të krijojë një grup muzikor, ndërsa Esma (10) gjeti qëllim në të kënduar dhe aspiron të bëhet këngëtare profesioniste. Të dy fëmijët u mbështetën përmes programeve krijuese dhe psikosociale të CONCORDIA-s, të cilat ushqejnë shprehjen e vetvetes dhe ndërtojnë vetëbesim tek fëmijët nga komunitetet e marginalizuara.

Ermali, gjithashtu nga Kosova,

kishte përjetuar dhunë në familje dhe kishte luftuar me frikën dhe tërheqjen emocionale. Përmes mbështetjes psikosociale të përshtatur dhe pjesëmarrjes së rregullt në seanca arti dhe muzike në Qendrën Ditore, ai filloi të rindërtonte ndjenjën e tij të identitetit dhe sigurisë - duke treguar se si angazhimi krijues mund të jetë një mjet i fuqishëm për rimëkëmbje dhe qëndrueshmëri.

Në Sofje, Bullgari,

Georgi (10), dikur i qetë dhe i tërhequr, tani flet me gëzim për kafshët, natyrën dhe ekskursionet e organizuara nga Qendra Ditore "Fëmijëri e Mrekullueshme". Kombinimi i programit të nxënies të strukturuar dhe aktiviteteve krijuese e ka ndihmuar atë - dhe shumë fëmijë të tjerë - të fitojnë vetëbesim, të përmirësojnë pjesëmarrjen në shkollë dhe të ndiejnë një ndjenjë më të fortë përkatësie.

Në Nisporeni, Moldavi,

Dymbëdhjetëvjeçari Nicolae, një nxënës i klasës së gjashtë, e përshkruan Qendrën Ditore CONCORDIA si "familjen e tij të dytë" - një vend ku ndihet i sigurt, i mbështetur dhe i inkurajuar çdo ditë. Përmes mbështetjes edukative, sociale dhe emocionale, Nicolae ka gjetur jo vetëm një hapësirë për t'u rritur, por edhe një motivim të ripërtërirë për të mësuar dhe për të përparuar.

Adoleshenca (13 – 18 vjeç)

Gjatë adoleshencës së mesme dhe të vonë, Qendrat Ditore CONCORDIA kombinojnë mbështetje akademike, mentorim, këshillim të informuar mbi traumat dhe Klube Rinore të përqendruara në aftësitë jetësore, njohuritë financiare, shëndetin seksual dhe riprodhues dhe angazhimin qytetar. Mekanizma si Parlamentet e Fëmijëve dhe Këshillat Rinore e mbështesin pjesëmarrjen në Modelin Lundy, duke u mundësuar të rinjve të marrin role udhëheqëse. Braktisja e shkollës dhe martesat e hershme mbeten rreziqe të konsiderueshme në të gjitha vendet e programit CONCORDIA, veçanërisht në mesin e fëmijëve nga komunitetet e marginalizuara si popullatat rome, ashkali dhe egjiptiane, si dhe ata që përballen me varfëri, diskriminim me bazë gjinore ose qasje të kufizuar në arsim.

Shembuj:

Në Qendrën Ditore Posoka në Sofje,

Fëmijët që më parë kishin vështirësi me performancën akademike gjetën motivim të ri përmes një qasjeje të kombinuar që lidhte stërvitjen e futbollit me mësimdhënien private dhe angazhimin në shkollë. Kjo metodë inovative jo vetëm që përmirësoi rezultatet në shkollë, por gjithashtu ndihmoi në ndërtimin e disiplinës, punës në grup dhe një ndjenje të fortë përkatësie midis fëmijëve pjesëmarrës.

Marina (17), gjithashtu nga Sofja,

dikur ishte e turpshme dhe e pasigurt për vendin e saj në komunitet. Përmes Klubit të Debatit CONCORDIA, ajo zhvilloi aftësi në të folurit në publik dhe fitoi vetëbesim për të shprehur mendimin e saj. Sot, Marina merr pjesë aktive në forumet e komunitetit, duke përfaqësuar bashkëmoshatarët e saj dhe duke mbrojtur nevojat e të rinjve si ajo vetë.





QENDRAT DITORE
CONCORDIA

Forcimi i familjeve: nëpërmjet udhëzimit dhe kujdesit, prindërit dhe fëmijët rriten së bashku drejt stabilitetit dhe shpresës.

Bolohan, Moldavi



Kalimi në moshën madhore (16-25 vjeç)

Të rinjtë dhe të rinjtë që kanë lënë kujdesin kanë nevojë për mbështetje të strukturuar drejt një jete të pavarur. Qendrat ofrojnë këshillim profesional, trajnim pune, praktikë pune dhe trajnim të synuar në teknologjitë e informacionit (TI), gjuhët dhe aftësitë jetësore. Marrëveshjet e strehimit social u japin të rinjve mundësinë për të praktikuar jetesën e pavarur në një mjedis të sigurt dhe të mbikëqyrur.

Shembuj:

Në Moldavi,

Të rinjtë që dalin nga kujdesi kanë filluar me sukses praktikën dhe kanë siguruar punësim të qëndrueshëm nëpërmjet trajnimit profesional të përshtatur dhe këshillimit në punë të CONCORDIA-s. Këto rrugë të strukturuar ofrojnë si aftësi ashtu edhe vetëbesim për jetë të pavarur.

Tatiana (18), në Rumani,

e cila u rrit në kujdestari, tani ëndërron të studiojë në Rumani, ndërsa Catalina (20), dikur e rritur në një shtëpi familjare, aktualisht është studente universiteti dhe vullnetare aktive. Historitë e tyre tregojnë se si mbështetja e vazhdueshme gjatë adoleshencës çon në të rinj të fuqizuar dhe rezistentë.

Atanas (24) në Bullgari,

Një prind i ri që në të kaluarën është përballur me mungesë strehimi, ka marrë mentorim, strehim dhe mbështetje emocionale me ndihmën e qendrës "Zdravei" të CONCORDIA-s për të rinjtë dhe "Timok". Sot, ai punon dy punë, kujdeset për vajzën e tij dhe po kursen për të ndërtuar një shtëpi të sigurt - duke vërtetuar se mbështetja holistike për të rinjtë mund të krijojë ndryshime të qëndrueshme.

Programi Shkolla për Prindër

Angazhimi prindëror është një shtyllë thelbësore gjatë gjithë ciklit jetësor. Shkolla për Prindërit kombinon seanca në grup, këshillim individual dhe mësim nga bashkëmoshatarët për të forcuar stabilitetin familjar dhe për të zvogëluar rreziqet si dhuna, neglizhenca ose braktisja e hershme e shkollës.

Shembuj:

Në Nisporeni, Moldavi,

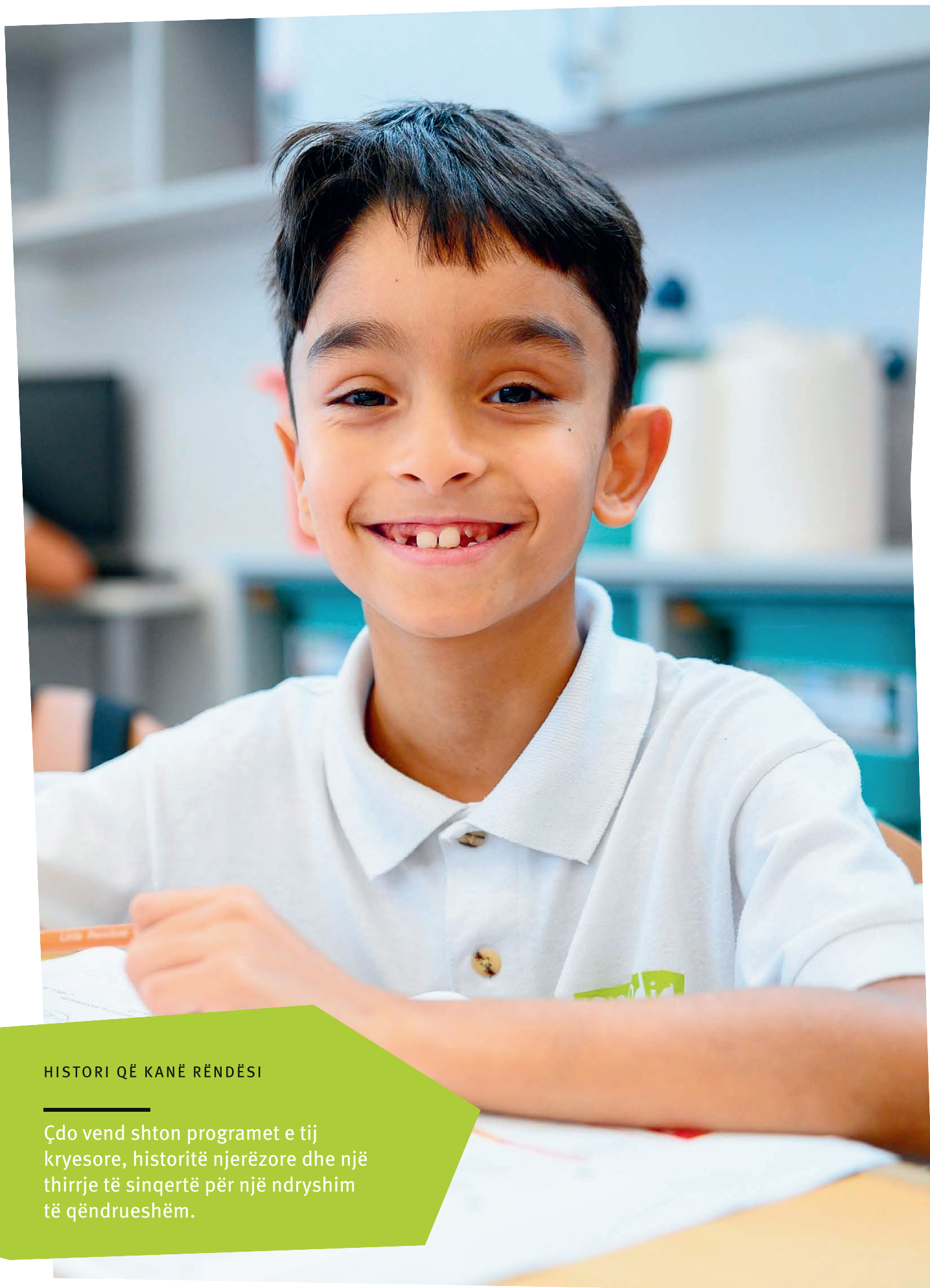
Ioni dhe Olga, prindër të njëmbëdhjetë fëmijëve, kaluan nga një gjendje krize drejt stabilitetit pasi iu bashkuan Shkollës për Prindër CONCORDIA. Pasi u mposht nga varësia, Ioni u bë një baba më i angazhuar dhe ndërmori hapa aktivë për të përmirësuar mjedisin shtëpiak për fëmijët e tij.

Në Taraclia, Moldavi,

Një nënë beqare me tre fëmijë fitoi vetëbesim dhe mjete praktike përmes grupeve të prindërimit. Si rezultat, ajo tani komunikon më hapur me fëmijët e saj, duke krijuar një dinamikë dhe marrëdhënie familjare më të qeta dhe më të kujdesshme.

Në fshatin Malki Iskar, Bullgari,

Tsvetana, një gjyshe që kujdeset për më shumë se dyzet anëtarë të familjes së saj të zgjeruar, mishëron një qëndrueshmëri të qetë. Me mbështetjen e Qendrës Ditore CONCORDIA, ajo ka akses në ushqim, ndihmë mjekësore dhe mbështetje prindërore - duke siguruar që nipërit e mbesat e saj të jenë të sigurt, të ushqyer dhe në shkollë. Nga ana tjetër, ajo ndan forcën e saj me të tjerët në komunitet, duke na kujtuar se kujdestarët e fuqizuar janë themeli dhe shtylla e mirëqenies së fëmijës dhe jetës në komunitet.



HISTORI QË KANË RËNDËSI

Çdo vend shton programet e tij kryesore, historitë njerëzore dhe një thirrje të sqartë për një ndryshim të qëndrueshëm.

F.

PROGRAME KRYESORE, HISTORI NGA NJERËZIT DHE THIRRJE PËR VEPRIM



ZBATIMI NË SHTETE

Në pesë vende, Modeli i Qendrës Ditore CONCORDIA ka ndërtuar një bazë të qëndrueshme standardesh thelbësore të ndërhyrjes.

Njëkohësisht, secili vend ka zhvilluar një profil të veçantë programor, të përshtatur sipas nevojave dhe mundësive lokale – duke filluar nga aktivitetet ndërbrezore në Moldavi, një akademi sportive në Bullgari, një dhomë sensoriale dhe shkollë muzike në Kosovë, deri te mbështetja për integrimin e refugjatëve në Austri. Ekipi ynë në Rumani, ku fillimisht u zhvillua një model i qëndrueshëm, ka ndërmarrë tashmë një hap përpara në shkallëzimin e këtij modeli përmes Rrjetit të Qendrave Ditore dhe një modeli të franshizës sociale. Këto Programe Flamurtare përfaqësojnë qendra ekselence dhe inovacioni, duke ofruar frymëzim për replikim në shërbime të tjera dhe duke pasuruar modelin bazë me qasje plotësuese.

Shkolla fillore EduCampus, Rumani

Brenda seksionit të secilit vend, ne i theksojmë këto Programe Flamurtare krahas dy tregimeve individuale të një fëmije ose të riu, që përfaqësojnë mijëra të tjerë, jetët e të cilëve janë ndikuar pozitivisht nga puna e CONCORDIA-s. Ndonëse jo çdo histori përfundon me sukses – ndërhyrjet ndonjëherë vijnë shumë vonë ose përballen me kufizime – këto dëshmi tregojnë angazhimin tonë për përmirësim dhe të nxënë të vazhdueshëm.

Çdo seksion për vendin përmbillet me një “Thirrje për Veprim” të qartë për politikëbërësit dhe aktorët kyç në nivel kombëtar, duke përshkruar hapat konkretë të nevojshëm për integrimin e Modelit të Qendrës Ditore CONCORDIA në sistemet kombëtare, sigurimin e financimit të qëndrueshëm dhe pozicionimin e modelit si një kontribut të rëndësishëm në parandalimin e varfërisë së fëmijëve.

Kapitulli mbyllet me rekomandime të zbatueshme për institucionet e BE-së dhe aktorët në nivel evropian, duke mbështetur replikimin dhe shkallëzimin më të gjerë të kësaj qasjeje të provuar dhe të bazuar në dëshmi.

F.1. PROGRAME KRYESORE

Moldavia

Moldavia përballet me disa nga varfëritë më të thella dhe më të ruralizuara të fëmijëve në Evropë. Në vitin 2024, 33.6% e fëmijëve jetonin në varfëri absolute, duke u rritur në 46.6% në zonat rurale - ku shërbimet janë të pakta, transporti është i kufizuar dhe familjet shpesh mbështeten në punë sezonale të pasigurt.¹²

Rreth 21% e fëmijëve (150,000) kanë të paktën një prind që jeton jashtë vendit, ndërsa rreth 5% (35,000) rriten pa prarinë e të dy prindërve.¹³ Sistemet lokale hasin vështirësi në ofrimin e ndërhyrjeve të hershme të qëndrueshme, mbështetjes psikosociale dhe lidhjes me arsimin dhe shërbimet shëndetësore.

Në këtë kontekst, CONCORDIA operon 10 Qendra Multifunktionale (QMF) rurale që kombinojnë nën një çati shërbime ditore për fëmijët, mbështetje prindërore, aktivitete ndërbrezore, punë në terren dhe punë me të rinjtë. Fëmijët përfitojnë mbështetje me detyrat e shtëpisë, këshillim psikosocial, ushqime të shëndetshme, mbështetje higjienike (larje rrobash, dush, shërbime WASH) dhe aktivitete kreative; ndërsa ekipet mobile arrijnë familjet në zona të thella me ushqime të ngrohta, mbështetje higjienike dhe ndërhyrje të hershme për të parandaluar dhunën në familje. Partneritetet akademike me Universitetin Shtetëror të Moldavisë dhe Universitetin e Lirë Ndërkombëtar të Moldavisë (ULIM) krijojnë një zinxhir të profesionistëve të trajnuar të punës sociale, duke siguruar që modeli të forcojë si familjet lokale ashtu edhe fuqinë punëtore më të gjerë të shërbimeve sociale.

Modeli i QMF-së mbush një boshllëk të rëndësishëm sistematik. Ai ofron qasje me prag të ulët, menaxhim të integruar të rasteve dhe partneritete të forta ndërmjet shkollave dhe komunave.

Rezultati është një qasje praktike dhe e shkallëzueshme që përmirëson angazhimin shkollor, forcon familjet dhe parandalon vendosjet e kushtueshme në situata krize.





PROGRAMI KRYESOR 1

Formate Ndërgjeneracionale me Përfitime të Ndërsjella

Çfarë është.

Formatet ndërbrezore lidhin qëllimisht tre grupe njerëzish që rrallëherë takohen në mënyrë të strukturuar në Moldavinë rurale: fëmijët e vegjël, adoleshentët dhe të moshuarit e izoluar.

Si funksionon në praktikë?

Aktivitetet javore ditore për të moshuarit (lëvizje të lehta, lojëra për kujtesën, rrethe kulturore) ndërthuren me klubet e leximit për fëmijë, muzikën ose punimet artizanale. Të rinjtë vullnetarë ofrojnë ushqime të ngrohta, ndihmojnë me kryerjen e punëve të përditshme dhe bashkëorganizojnë aktivitete komunitare. Stafi planifikon aktivitetet së bashku me partnerët lokalë – komunat, famullitë, bibliotekat dhe qendrat kulturore – ndërkohë që fëmijët praktikojnë leximin, të moshuarit ndajnë traditat popullore dhe të rinjtë krijojnë kënde digjitale për thirrje me të afërmit jashtë vendit.

Pse ka rëndësi dhe si të shkallëzohet?

Këto aktivitete reduktojnë izolimin, forcojnë empatinë dhe vetëbesimin te fëmijët dhe ndërtojnë besim të komunitetit ndaj QMF-së. Me kosto minimale, komunat mund ta replikojnë këtë qasje duke shfrytëzuar hapësirat ekzistuese dhe duke u përshtatur me kalendarët shkollorë. Ndjekja e indikatorëve të thjeshtë (pjesëmarrja e të moshuarve, orët e vullnetarizmit të të rinjve, sjelljet prosociale të fëmijëve) mund të ndërtojë argumentin për bashkëfinancim në buxhetet lokale dhe për integrim në politikat e deinstitutionalizimit dhe plakjes aktive.



PROGRAMI KRYESOR 2

Klubet Rinore dhe Parlamentet e Fëmijëve

Çfarë është.

Klubet e të Rinjve (15–25 vjeç) ofrojnë aftësi për jetën, edukim financiar, edukim për shëndetin seksual dhe riprodhues, si dhe orientim në karrierë. Parlamentet e Fëmijëve (9–14 vjeç) zbatojnë Modelin Lundy, duke u dhënë fëmijëve më të vegjël platforma reale për të ndikuar në rregullat e qendrës dhe projektet komunitare.

Si funksionon në praktikë?

Klubet e të rinjve ofrojnë aktivitete për ndërtimin e aftësive, përfshirë punëtori për hartimin e CV-ve, menaxhimin e buxhetit, IT-në, gjuhët dhe vetëmbrojtjen, si dhe klube debati dhe kurse drejtimi. Të rinjtë që dalin nga kujdesi institucional përfitojnë nga këshillimi i synuar për punësim dhe ndjekja pas vendosjes në punë. Parlamentet e Fëmijëve, që mbledhen çdo muaj, mbledhin pikëpamjet e bashkëmoshatarëve dhe paraqesin propozime për stafin e QMF-së dhe shkollat — që variojnë nga zgjatja e orareve të klubeve të detyrave të shtëpisë deri te futja e fushatave kundër bullizmit. Takimet me Këshillat Lokale i bëjnë vendimmarrësit lokalë të vetëdijshëm për nevojat dhe problemet e fëmijëve dhe të rinjve në komunitet. Sesionet e përbashkëta me policinë lokale dhe shërbimet shëndetësore normalizojnë dialogun mes të rinjve dhe institucioneve dhe forcojnë rrugët e referimit.

Pse ka rëndësi dhe si të shkallëzohet?

Këto platforma rrisin vijueshmërinë shkollare, ndjenjën e veprimit dhe aftësitë qytetare, ndërsa Klubet e të Rinjve krijojnë rrugë konkrete nga arsimi drejt punësimit. Shkallëzimi kërkon një paketë mjetesh (skripte, udhëzime për zgjedhje, mikro-grante, modele për monitorim dhe vlerësim), integrimin e objektivave të pjesëmarrjes në planin individual të zhvillimit të çdo fëmije dhe forcimin e partneriteteve me universitetet për trajnimin e lehtësuesve. Bashkëfinancimi komunal mund të institucionalizojë Këshillat e të Rinjve, duke e kthyer pjesëmarrjen në një element të përhershëm të vendimmarrjes lokale.

Valerius

Mosha: 11 vjeç

Emri im është Valeriu, jam nga Nisporeni dhe jetoj me gjyshërit e mi. Që kur isha fëmijë i vogël, jeta nuk ka qenë gjithmonë e lehtë. Prindërit e mi shkuan jashtë shtetit për të na ofruar një jetë më të mirë. Nëna ime mori vëllanë tim të madh me vete në Itali, ndërsa unë qëndrova këtu, në shtëpi, me gjyshen dhe gjyshin tim - por jo vetëm.

Projektet Sociale CONCORDIA erdhën në jetën time si një rreze drite pikërisht kur kisha më shumë nevojë për to. Kishte një kohë kur isha në kujdestari, larg familjes sime, larg të dashurve të mi. Në ato momente, CONCORDIA ishte më shumë sesa thjesht një qendër - ishte shtëpia ime, familja ime.

Më kujtohet shumë mirë ndërtesa portokalli që më priti me krahë hapur, aroma e ushqimit të ngrohtë dhe zërat e butë që më bënë të ndihesha sikur i përkasja dikujt. Këtu, mësova si të shprehja emocionet e mia, si të besoja në vetvete dhe si të qëndroja i sjellshëm edhe kur gjërat ishin të vështira. Njerëzit në CONCORDIA janë të ngrohtë, të durueshëm dhe të sjellshëm. Ata nuk na ofrojnë vetëm një vakt të ngrohtë - ata na japin kohën, vëmendjen dhe dashurinë e tyre. Ata më dëgjuan kur kisha nevojë të flisja, më inkurajuan kur kisha humbur vetëbesimin dhe më mësovan se mund të bëhem kushdo që dua të jem. Sot, kur shikoj prapa, e kuptoj se sa shumë më ndihmoi kjo "shtëpi e dytë" të bëhesha djali që jam tani: më i respektueshëm, më i guximshëm dhe plot shpresë. Është e vështirë për mua t'i them lamtumirë këtij vendi, kështu që vazhdoj të frekuentoj qendrën ditore çdo ditë. Faleminderit, CONCORDIA, që më rrite me zemër.



Adelina

Mosha: 11 vjeç

Hobi: Më pëlqen të kërcej dhe të lexoj. Mbjaj mend shumë mirë ditën e parë që erdha në qendër. Isha pak e turpshme dhe nuk dija çfarë të prisja. Ka kaluar një vit që kur fillova të frekuentoja qendrën dhe kur mendoj për udhëtimin që kam bërë, e kuptoj sa shumë jam rritur dhe ndryshuar këtu.

Ardhja në qendër më ka ndihmuar shumë. Në fillim, nuk isha e sigurt kur më duhej të flisja para të tjerëve. Këtu, mësova të isha më e guximshme dhe të shprehja idetë e mia. Diskutimet në grup më ndihmuan të bëhesha më e informuar dhe të kuptoja botën përreth meje. Kam mësuar të jem më e hapur, të dëgjoj dhe të krijoj miq të rinj - diçka që më parë e kisha mjaft të vështirë.

Cilësia më e madhe që kam përmirësuar është besimi në vetvete dhe mosfrika për të provuar gjëra të reja. Gjithashtu jam bërë më e përgjegjshme dhe e organizuar, veçanërisht me detyrat e shtëpisë.

Kur mendoj për të ardhmen, mund ta shoh rrugën time më qartë se më parë. Ëndërroj të bëhem mësuese sepse më pëlqen t'i ndihmoj fëmijët e tjerë të mësojnë dhe të zbulojnë gjëra të reja, ashtu siç më ndihmuan mua edukatorët këtu.

Atyre fëmijëve që sapo kanë filluar ose që po mendojnë të bashkohen me CONCORDIA-n, do të doja t'u thoja: Mos kini frikë të provoni! Këtu do të gjeni njerëz të sjellshëm që do t'ju ndihmojnë të rriteni, të mësoni dhe të bëheni më të mirë. Do të largoheni më të fortë dhe më të sigurt.

Dua t'i them CONCORDIA-s një FALEMINDERIT të madh për kujdesin, durimin dhe gjithçka që kam mësuar. Falë jush, jam një person më i mirë sot dhe kam shpresa të mëdha për të ardhmen.

Me dashuri,
Adelina



Moldavia

THIRRJE PËR AKCION

KRYESOR:

Qendrat ditore në Moldavi luajnë një rol të rëndësishëm parandalues: ofrojnë mbështetje për të nxënit pas shkolle, këshillim psikosocial, udhëzim prindëror, shtrirje në fshatra të largëta dhe nisma ndërgjeneracionale. Megjithatë, qasja mbetet e kufizuar - shumë fëmijë mbeten pa këtë rrjet sigurie, duke rritur rreziqet e braktisjes së shkollës, neglizhencës ose ndarjes.



Replikimi i Modelit të Qendrës Ditore në Moldavi është kyç për adresimin e varfërisë në rrënjët e saj. Duke mbështetur fëmijët, duke angazhuar familjet dhe komunitetet, si dhe duke ndërtuar aftësi thelbësore për jetën, Qendrat Ditore krijojnë rrugë reale drejt përfshirjes, qëndrueshmërisë dhe mundësive afatgjata. Shkallëzimi i këtij modeli ndihmon që e ardhmja e një fëmije të formësohet nga potenciali, jo nga disavantazhi i trashëguar.

Vadim Tarna
Drejtor Ekzekutiv CONCORDIA Moldavia

Ne u bëjmë thirrje autoriteteve kombëtare që të:

TË PËRAFROHEN ME REFORMËN RESTART (2023–2026)

- ❖ Të garantojnë standarde minimale të cilësisë për shërbimet sociale, veçanërisht për fëmijët dhe familjet.
- ❖ Të sigurojnë një fuqi punëtore të mjaftueshme, të kualifikuar dhe të motivuar.
- ❖ Të integrojnë Qendrat Ditore si një element qendror të reformës, me financim të qëndrueshëm nga buxheti kombëtar.

INKORPORIMI I MODELIT TË QENDRËS DITORE NË KORNIZËN E GARANCISË SË FËMIJËVE TË BE-SË PËR MOLDAVINË

- ❖ Të miratojnë dhe zbatojnë një Plan Kombëtar Veprimi që i jep përparësi qasjes në shërbime të integruara dhe të bazuara në komunitet për fëmijët ruralë, fëmijët me aftësi të kufizuara dhe fëmijët e lënë pas nga migrimi.
- ❖ Të sigurojnë përfshirjen kuptimplotë të fëmijëve dhe të rinjve në zhvillimin dhe monitorimin e Planit Kombëtar të Veprimit të Moldavisë për Garancinë e Fëmijëve të BE-së.
- ❖ Të institucionalizojnë Modelin e Qendrës Ditore si një shtyllë kyçe të sistemit të mbrojtjes së fëmijëve në Moldavi.
- ❖ Të zgjerojnë partneritetet komunale për ofrimin e shërbimeve, duke siguruar bashkëfinancim të qëndrueshëm.
- ❖ Të investojnë në profesionalizimin e fuqisë punëtore (punëtorë socialë, edukatorë, psikologë).
- ❖ Të përafrojnë strategjitë kombëtare të mbrojtjes së fëmijëve me angazhimet e BE-së.

ZBATIMI I NDËRHYRJEVE KYÇE NGA MODELI I NDIKIMIT TË CONCORDIA-S

- ❖ Forcimi i familjes në radhë të parë: t'i jepet përparësi kujdesit të bazuar në familje (familje kujdestare, kujdes nga të afërmit, shtëpi të tipit familjar) mbi institucionalizimin.
- ❖ Qendrat Ditore si shembull: të replikohen programet e tyre të integruara pas shkollës dhe për mbështetje të familjes si shërbime standarde komunitare.
- ❖ Fuqizimi i të rinjve: të mbështeten të rinjtë që të angazhohen në procese qytetare dhe të mbrojnë të drejtat e tyre.
- ❖ Rugë drejt punësimit: të ofrohet këshillim për punësim, orientim profesional dhe strehim social për të rinjtë që dalin nga kujdesi institucional.
- ❖ Kujdesi nga të afërmit dhe parandalimi: të zgjerohet kujdesi nga të afërmit për t'i mbajtur fëmijët të sigurt në mjedise të njohura.

VENDIME THELBËSORE TË POLITIKËS

- ❖ Të garantohet një paketë bazë shërbimesh (pas shkollës, kujdes kujdestar, mbështetje për aftësi të kufizuara) e financuar nga shteti.
- ❖ Të subvencionohen qendrat ditore si investime parandaluese që reduktojnë institucionalizimin e kushtueshëm.
- ❖ Të zgjerohet strehimi social për të rinjtë që dalin nga kujdesi institucional si një urë drejt pavarësisë, duke siguruar mbështetje të qëndrueshme financiare nga buxheti i shtetit për strehim, mentorim dhe asistencë në aftësi jetësore gjatë tranzicionit në moshën madhore.
- ❖ Të integrohen ekipet mobile të punës në terren në kuadrot lokale të mbrojtjes sociale.
- ❖ Të standardizohen indikatorët për monitorimin e shërbimeve të integruara dhe përmirësimin e bazës së dëshmi.

Pse ka rëndësi dhe si të shkallëzohet.

Pa shërbime parandaluese, Moldavia rrezikon të thellojë ciklin e varfërisë dhe rreziqet e braktisjes së fëmijëve. Modeli i Qendrës Ditore tregon se si ndërhyrjet e bazuara në komunitet i mbajnë fëmijët në shkollë, parandalojnë ndarjen nga familjet dhe forcojnë qëndrueshmërinë. Shkallëzimi i këtij modeli brenda reformës RESTART do ta institucionalizonte parandalimin, do të formalizonte partneritetet ndërmjet OJQ-ve dhe komunave dhe do ta çonte Moldavinë drejt një sistemi të mbrojtjes së fëmijëve të ndërtuar mbi dinjitetin, familjen dhe përfshirjen.

F.2. PROGRAME KRYESORE

RUMANIA

Rumania ka shkallën e tretë më të lartë të varfërisë së fëmijëve në BE, me 33.8% të fëmijëve në rrezik të varfërisë ose përjashtimit social në vitin 2024.¹⁴ Pothuajse gjysma e fëmijëve në Rumani jetojnë në komunitete rurale, ku qasja në arsim, kujdes shëndetësor dhe shërbime sociale mbetet jashtëzakonisht e kufizuar.¹⁵ Për shumë prej këtyre familjeve, mungesa e shërbimeve parandaluese sociale në afërsi do të thotë se varfëria vazhdon të trashëgohet nga një brez te tjetri. Pavarësisht miratimit të një Plani Kombëtar Veprimi për Garancinë Evropiane të Fëmijëve, i cili synon të reduktojë numrin e fëmijëve vulnerabël me 500,000 deri në vitin 2030, progresi mbetet i ngadaltë.¹⁶

Modeli i Qendrës Ditore CONCORDIA u zhvillua dhe u pilotua fillimisht në Rumani, ku vazhdon të evoluojë dhe të shërbejë si bazë për zbatimin në vendet e tjera. Qendrat e para në Ploiești, të hapura në vitet 2013–2014, hodhën themelet për një model të integruar dhe të bazuar në komunitet, që kombinon arsimin, mbështetjen psikosociale, këshillimin familjar dhe punën në terren për të adresuar nevojat komplekse të fëmijëve dhe familjeve në rrezik.

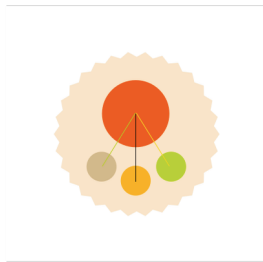


Gjatë dekadës së fundit, Rumania ka luajtur një rol qendror në formësimin dhe zgjerimin e modelit. Sot, Qendrat Ditore CONCORDIA ofrojnë mjedise të sigurta dhe mbështetëse ku fëmijët marrin arsim përforcues, ushqime të ngrohta ditore dhe këshillim, ndërsa prindërit angazhohen në trajnime dhe aktivitete për forcimin e familjes. Çdo qendër vepron si një pikë besimi dhe lidhjeje – duke nxitur përfshirjen, qëndrueshmërinë dhe zhvillimin afatgjatë. Efektiviteti i kësaj qasjeje u konfirmua përmes Vlerësimit të Pavarur të Ndikimit të kryer në vitin 2021, i cili dokumentoi përmirësime të ndjeshme në performancën shkollore të fëmijëve, mirëqenien psikosociale dhe stabilitetin familjar. Ai vërtetoi potencialin e modelit për shkallëzim dhe aftësinë e tij për të parandaluar braktisjen e hershme të shkollës dhe për të reduktuar rrezikun e ndarjes së fëmijëve nga familjet e tyre.

Megjithatë, nevoja mbetet e madhe. Aktualisht, mbi 30,000 fëmijë në Rumani ndodhen në sistemin e përkujdesjes sociale – shumë prej tyre të ndarë nga familjet për shkak të varfërisë, dhunës ose neglizhimit.¹⁷ Shërbimet parandaluese vazhdojnë të mungojnë në shumë qytete dhe komunitete rurale.

Për t'iu përgjigjur këtyre sfidave dhe për të zgjeruar shtrirjen, CONCORDIA ka zhvilluar dy inovacione strukturore në Rumani: rrjetin kombëtar CentreZi RO, i cili lidh mbi 190 Qendra Ditore në një kuadër të koordinuar të avokimit dhe sigurimit të cilësisë; si dhe një model të franshizës sociale, që u ofron komunave dhe OJQ-ve mjetet, trajnimet dhe mentorimin e nevojshëm për të replikuar qendra me cilësi të lartë dhe me pronësi lokale.

Së bashku, këto platforma tregojnë se si ndryshimi sistematik mund të arrihet përmes bashkëpunimit, standardizimit dhe investimit të qëndrueshëm në parandalim.



PROGRAMI KRYESOR 3

CentreZi RO – Duke u Bërë Një Zë i Fortë (Rrjeti i Qendrave Ditore)

Çfarë është.

CentreZi RO është një rrjet kombëtar i praktikës dhe avokimit që lidh mbi 190 qendra ditore në 29 qarqe të Rumanisë. Ai ofron një platformë të përbashkët për të nxënit dhe sigurimin e cilësisë, avokim të koordinuar për financim të qëndrueshëm dhe rregullim më të mirë, si dhe një komunitet profesional për të standardizuar ndërhyrjet duke reflektuar njëkohësisht realitetet lokale.

Si funksionon në praktikë?

Anëtarët shkëmbejnë metodologji dhe mjete, realizojnë vlerësime të përbashkëta të cilësisë dhe koordinojnë kërkesat politike (p.sh. bashkëfinancim komunal, standarde shërbimesh të përshtatura për zonat rurale). Forumet digjitale dhe punëtoritë përshpejtojnë të nxënit ndërmjet kolegëve; hartëzimi interaktiv i mbulimit dhe nevojave udhëzon investimet; ndërsa grupet e punës angazhojnë ministritë dhe autoritetet e qarqeve. Rrjeti i ngrit çështjet dhe të dhënat nga shërbimet në terren në nivelin e politikëbërjes.

Pse ka rëndësi dhe si të shkallëzohet?

Ndërsa një qendër e vetme nuk mund të transformojë sistemet, një rrjet i koordinuar mundet. CentreZi RO përmirëson standardet profesionale, rrit dukshmërinë dhe forcon avokimin për financim të qëndrueshëm. Ai tashmë ka kontribuar në sigurimin e bashkëfinancimit dhe në ngritjen e qendrave ditore si një komponent thelbësor i përpjekjeve parandaluese. Në vijim, prioritetet përfshijnë njohjen formale të CentreZi RO brenda proceseve kombëtare të planifikimit, përafrimin me rrjedhat e financimit të ESF+ dhe Planit të Rimëkëmbjes dhe Reziliencës (RRP) për shërbimet parandaluese, si dhe integrimin e mekanizmave të pjesëmarrjes së fëmijëve dhe prindërve në standardet e cilësisë së rrjetit.



PROGRAMI KRYESOR 4

Françizë Sociale për Qendrat Ditore – Shkallëzim me Cilësi

Çfarë është.

Franshiza sociale e CONCORDIA-s ofron një mënyrë praktike dhe të strukturuar për komunat dhe OJQ-të për të krijuar Qendra Ditore të bazuara në një model të provuar. Ajo bashkon shërbime thelbësore – mbështetje arsimore, këshillim psikosocial, shëndet dhe higjienë, ushqim, këshillim prindëror dhe punë në terren – në një paketë koherente dhe të lehtë për t'u zbatuar.

Si funksionon në praktikë?

Zbatimi i franshizës sociale të CONCORDIA-s ndjek një proces të strukturuar me katër hapa: përzgjedhjen dhe vlerësimin e partnerëve lokalë; hapjen e qendrave përmes rekrutimit të stafit, mekanizmave të mbrojtjes, hartëzimit të shërbimeve dhe licencimit; ndërtimin e kapaciteteve të stafit përmes trajnimit, mentorimit dhe shkëmbimit ndërmjet kolegëve; si dhe konsolidimin e cilësisë përmes supervizimit, mbledhjes së të dhënave dhe vlerësimeve të përbashkëta. Qendra si ato në Ploiești dhe Odobesti ofrojnë mbështetje të integruar – përfshirë ushqime, arsim përforcues, këshillim psikosocial, ndihmë materiale dhe programin Shkolla për Prindër – të bazuar në plane të personalizuara zhvillimi të hartuara në bashkëpunim me shkollat.

Pse ka rëndësi dhe si të shkallëzohet?

Franshiza sociale e CONCORDIA-s është më shumë sesa një mjet replikimi; ajo është një mekanizëm për ndërtimin e kapaciteteve të institucioneve lokale, që mundëson shkallëzim pa kompromentuar cilësinë. Ajo i përgjigjet nevojës urgjente për zgjerimin e mbulimit – i vlerësuar në rreth 3,000 qendra në nivel kombëtar – duke mbështetur njëkohësisht vijueshmërinë shkollore, parandalimin e ndarjes së familjeve dhe promovimin e pronësisë lokale përmes bashkëfinancimit.

Larisa

Mosha: 12 vjeç

Unë quhem Larisa dhe jam 12 vjeçe. Familja ime përbëhet nga dy fëmijë dhe një baba. Nëna ime, gjatë pandemisë, shkoi në parajsë, e vrrarë nga një sëmundje e pamëshirshme.

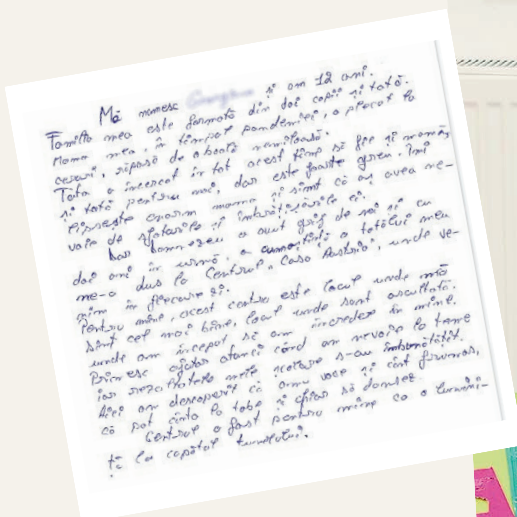
Babai im është përpjekur gjithë këtë kohë të jetë njëkohësisht nënë dhe baba për ne, por është shumë e vështirë. Më mungon shumë nëna ime dhe ndiej se kam nevojë për këshillat dhe përqafimet e saj.

Por Zoti u kujdes për ne dhe dy vjet më parë një i njohur i babait tim na solli në qendër të shtëpisë (CONCORDIA) Austria, ku vijmë çdo ditë.

Për mua, kjo qendër është vendi ku ndihem më mirë, vendi ku më dëgjojnë, ku fillova t'i besoj vetes.

Mar ndihmë me detyrat e shtëpisë kur kam nevojë dhe rezultatet e mia në shkollë janë përmirësuar.

Këtu zbulova se kam një zë të bukur për të kënduar, se mund të luaj bateri dhe madje të kërcëj. Qendra ishte për mua si një dritë në fund të tunelit.



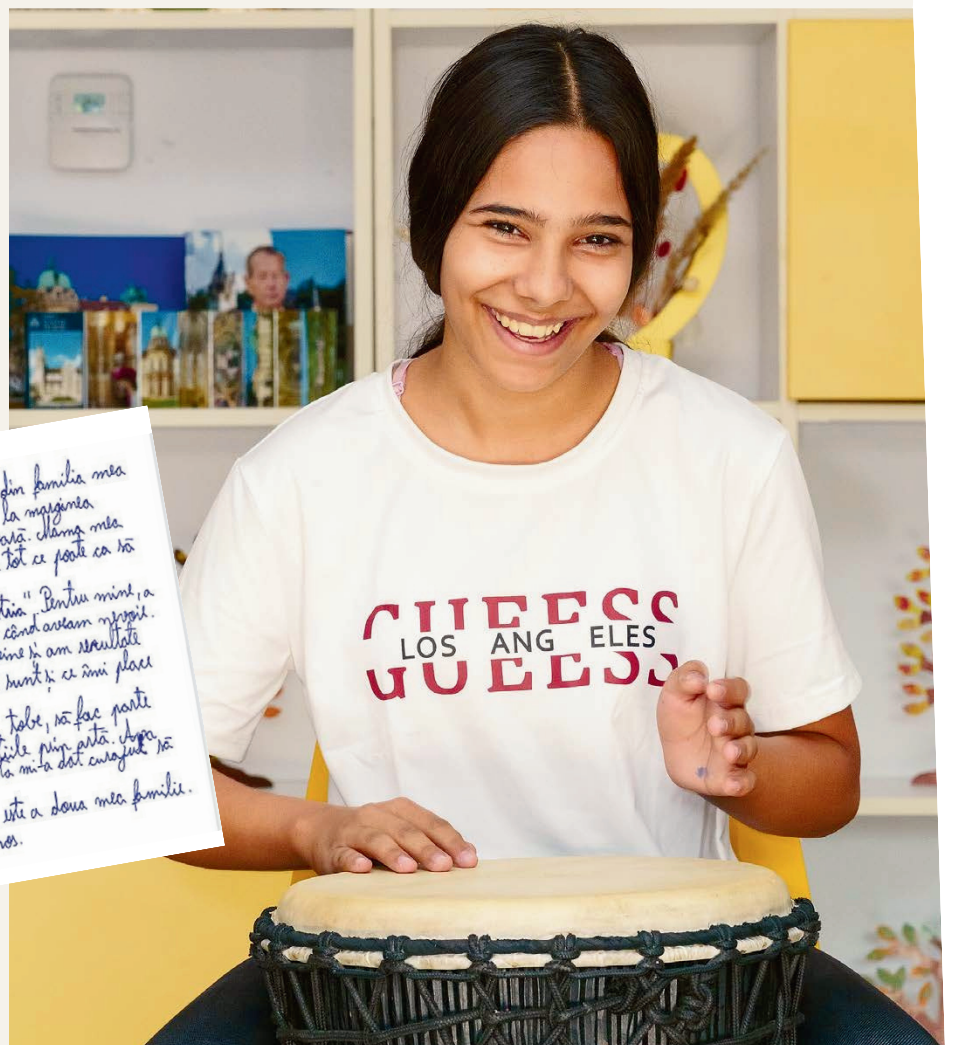
Diana

Mosha: 13 vjeç

Emri im është Diana dhe jam 13 vjeç. Jam vajza e vetme në familjen time dhe kam tre vëllezër. Jetojmë në një komunitet të vogël, të vendosur në periferi të Ploiestit, ku jeta nuk është gjithmonë e lehtë. Nëna ime nuk punon, sepse kujdeset për ne, fëmijët, dhe bën gjithçka që mundet që ne të shkojmë në...

shkollë dhe të kem një të ardhme më të mirë. 7 vjet më parë, arrita në qendrën ditore (CONCORDIA). Për mua ishte sikur dikush më kishte zgjatur dorën pikërisht kur kisha nevojë. Qendra u bë vendi ku zbulova se kush jam dhe çfarë më pëlqen të bëj. Këtu mësova të luaja violinë dhe

bateri, të jem pjesë e një kori, të pikturoj dhe të shpreh emocionet e mia përmes artit. Zbulova se mund të bëja më shumë nga sa mendoja dhe kjo më dha guximin të ëndërroja më tej. Qendra nuk është thjesht një vend për mua, është familja ime e dytë. Dhe mendoj se falë saj e ardhmja ime do të jetë e bukur.



Në numrin... si am bani. Sunt singura fte din familia mea
si am trei copii. Iam într-o comunitate mică, aflată la marginea
orașului Ploiești, unde viața nu este întotdeauna ușoară. Mama mea
nu lucrează, pentru că are grijă de noi, copii, și face tot ce poate ca să
măgure la școală și să creșteră un copil mai bun. "Pentru mine, a
desem 7 ani, am ajuns la punctul de la care trebuie să fac parte
fapt că în cum creșteră mi-ar fi pătruns o mână. Exact când aveam nevoie.
Pentru a deveni locuitor al meu plan că însoțit mai bine și am rezultate
bune la școală, dar și la locul unde am descoperit cine sunt și ce îmi place
să fac.
Aici am învățat să cânt la vioară și la tobe, să fac parte
dintr-un cor, să pictez și să-mi exprim emoțiile prin artă. Așa
descoperit că pot mai mult decât credeam, iar asta mi-a dat curajul să
viesc mai departe.
Pentru mine este doar un loc pentru mine, este a doua mea familie.
și cred că, datorită lui, viitorul meu va fi luminos.

RUMANIA

THIRRJE PËR AKCION

KRYESOR:

Ndërsa politikat publike të Rumanisë theksojnë qasjen në shkollë, shumë fëmijë ende nuk kanë shërbimet mbështetëse që e bëjnë arsimin efektiv – si mësimi përforcues pas shkollës, këshillimi psikosocial, udhëzimi prindëror dhe mbështetja materiale thelbësore. Barrierat strukturore vazhdojnë të prekin fëmijët që jetojnë në varfëri ndërbrezore.

Në këtë kontekst, Modeli i Qendrës Ditore CONCORDIA dëshmon një zgjidhje të shkallëzueshme dhe të bazuar në të drejtat e njeriut, që integron arsimin, shëndetin, mbështetjen familjare dhe pjesëmarrjen e fëmijëve, duke thyer ciklet e përjashtimit dhe duke ndërtuar qëndrueshmëri afatgjatë.

Investime urgjente, angazhim më i fortë shtetëror dhe përafrim me kornizat e BE-së janë thelbësore për të shkallëzuar shërbimet parandaluese, për t'i integruar ato në politikat publike dhe për të siguruar që asnjë fëmijë të mos mbetet pas.



“Nëse Bashkimi Evropian është serioz në lidhje me Garancinë e Fëmijëve dhe përdorimin e përgjegjshëm të fondeve të ardhshme evropiane (2028–2034), shteti rumun duhet të veprojë tani – duke garantuar investime publike në qendra ditore të bazuara në komunitet dhe të menaxhuara në nivel lokal, si linja e parë e mbrojtjes kundër varfërisë ndërbrezore të fëmijëve.”

Diana Certan
Drejtör Ekzekutiv CONCORDIA Rumani

Ne i bëjmë thirrje autoriteteve kombëtare që:

ZGJERIMI DHE STABILIZIMI I RRJETIT TË QENDRAVE DITORE

- ❖ Sipas të dhënave administrative kombëtare, Rumania aktualisht operon rreth 860 Qendra Ditore të akredituara (publike dhe të menaxhuara nga OJQ-të), ndërsa vlerësimet e nevojave tregojnë një kërkesë minimale prej 3,000 qendrave në nivel kombëtar për të përmbushur nevojat, veçanërisht në zonat rurale dhe urbane të vogla.
- ❖ Të institucionalizohet financimi në mënyrë që 50% e kostove të mbulohen nga buxheti i shtetit, bazuar në parimin “financimi ndjek fëmijën”. Kjo lehtëson komunat e varfra dhe orienton burimet drejt zonave me nevojat më të mëdha.
- ❖ Të sigurohet zbatimi dhe arritja e objektivit të përcaktuar në Planin Kombëtar të Veprimit për Garancinë Evropiane të Fëmijëve për një rritje prej 45% të numrit të fëmijëve që përfitojnë nga Qendrat Ditore, si një komponent kyç i shërbimeve të mbrojtjes së fëmijëve dhe reduktimit të varfërisë të bazuara në komunitet.¹⁸
- ❖ Të zgjerohet rrjeti CentreZi RO, i cili tashmë lidh mbi 190 qendra në 29 qarqe, duke u shndërruar në një platformë formale kombëtare për standarde cilësie, të nxënit ndërmjet kolegëve dhe avokim të përbashkët.

NJOHJA DHE SHKALLËZIMI I MODELIT TË FRANCHIZËS SOCIALE

- ❖ Të mbështetet franshiza sociale e CONCORDIA-s si një mekanizëm kombëtar për replikimin e Qendrave Ditore me cilësi të garantuar shërbimi, manuale të standardizuara dhe trajnim të vazhdueshëm.
- ❖ Të investohet në ndërtimin e kapaciteteve dhe në sistemet e monitorimit për të siguruar që partnerët e franshizës t’u përshtaten nevojave lokale duke ruajtur standardet.
- ❖ Të inkurajohet bashkëfinancimi dhe bashkëmenaxhimi komunë–OJQ, duke i integruar qendrat e franshizës në strategjitë kombëtare të mbrojtjes së fëmijëve.
- ❖ Të përfshihet franshizimi social si një mekanizëm i pranueshëm për fondet strukturore të BE-së dhe kombëtare (ESF+, Planin Kombëtar i Rimëkëmbjes dhe Reziliencës), për të mundësuar zgjerim të shpejtë dhe me cilësi të garantuar në rajonet me varfëri të lartë.

PRIORITETIZONI SHËRBIMEVE TË INTEGRUARA PËR FËMIJËT DHE FAMILJET

- ❖ Shkoni përtej aksesit në klasë: investoni në programe pas shkolle dhe programe korrigjuese që parandalojnë braktisjen e shkollës, veçanërisht në zonat e ndara ose të largëta.

- ❖ Të garantohet mbështetje psikosociale përmes menaxhimit të rasteve, këshillimit dhe mekanizmeve të pjesëmarrjes së fëmijëve, duke ndjekur Modelin Lundy.
- ❖ Të futen programe të strukturuar të aftësisë profesionale dhe këshillimit për punësim për të rinjtë, paralelisht me edukimin prindëror për të parandaluar shpërbërjen e familjes.
- ❖ Të adresohet privimi material përmes mbështetjes së synuar në ushqim, shëndet dhe strehim – duke pranuar se fëmijët nuk mund të kenë sukses akademik nëse nevojat bazë mbeten të paplotësuara.
- ❖ Të forcohet koordinimi ndërsektorial ndërmjet arsimit, shëndetësisë dhe mbrojtjes sociale në nivel lokal, me protokolle të qarta referimi dhe me Qendrat Ditore në rol qendror.
- ❖ Të përdoren sisteme monitorimi me Tregues Kryesorë të Performancës (vijueshmëria, mirëqenia, qëndrueshmëria familjare) për të informuar kontratat, financimin dhe përshtatjet e politikave.

Pse kjo ka rëndësi.

Pa mbështetje të integruar dhe të bazuar në komunitet, Rumania rrezikon një brez tjetër fëmijësh që rriten në varfëri dhe përjashtim social. Modeli i Qendrës Ditore CONCORDIA tregon se një qasje multidisiplinare bën ndryshimin: fëmijët qëndrojnë në shkollë, familjet forcohen dhe të rinjtë gjejnë rrugë drejt një të ardhmeje më të mirë.

Për të përmbushur angazhimet e saj në kuadër të Garancisë Evropiane të Fëmijëve, Rumania duhet të shkallëzojë shërbimet parandaluese duke integruar Qendrat Ditore në buxhetet komunale, duke i përfshirë ato në legjislacionin për mbrojtjen e fëmijëve dhe duke i përafruar me instrumentet e financimit të BE-së si ESF+. Pa këta hapa, shumë fëmijë vulnerabël do të vazhdojnë të mbeten jashtë sistemeve publike të fragmentuara – një humbje e shmangshme si për shoqërinë ashtu edhe për ekonominë.

Ndërsa BE-ja shikon përpara drejt Kornizës së ardhshme Financiare Shumëvjeçare (2028–2034), zhvendosja e investimeve drejt parandalimit është një zgjedhje si strategjike ashtu edhe humane. Përvoja rumune tregon se parandalimi i braktisjes shkollore, ndarjes së familjeve dhe institucionalizimit nuk është vetëm më efektiv, por edhe më kosto-efikas sesa adresimi i këtyre problemeve më vonë. Financimi i dedikuar i BE-së për shërbime të integruara dhe të bazuara në komunitet – të përafruara me Garancinë e Fëmijëve dhe objektivat kombëtare të përfshirjes – do t’u mundësonte modeleve si Qendrat Ditore CONCORDIA të zgjerohen dhe të lulëzojnë. Me investimet e duhura, Rumania mund të reduktojë pabarazitë dhe t’i ofrojë çdo fëmijë më shumë sesa qasje në shërbime bazë: një mundësi reale për dinjitet, stabilitet dhe perspektivë.

F.3. PROGRAME KRYESORE

BULLGARIA

Bullgaria vazhdon të përballlet me sfida të vazhdueshme sociale dhe qeverisëse pavarësisht papunësisë së ulët dhe rritjes së qëndrueshme ekonomike. Sipas Eurostat (2024), 35.1% e fëmijëve janë në rrezik varfërie ose përjashtimi social - shkalla më e lartë në BE. Pabarazia është e rëndë me 84.1% rrezik pabarazie për shkak të varfërisë për fëmijët e prindërve me arsim të ulët. Përqindja e të varfërve që punojnë është rritur në rreth 11-12%, duke reflektuar paga të ulëta dhe mbrojtje të kufizuar sociale.¹⁹

Vendi mbetet i prekur nga një klimë politike e paqëndrueshme, me zgjedhje të shpeshta, qeveri jetëshkurtra dhe vazhdimësi të kufizuar të politikave. Kjo paqëndrueshmëri kontribuon në ndryshime të shpeshta rregullatore dhe kushte të paparashikueshme financimi për ofruesit e shërbimeve sociale. Shërbimet bashkiake mbeten të pafinancuara dhe të bazuara në projekte, duke dështuar në parandalimin e neglizhencës, dhunës dhe shfrytëzimit. Ekspertët nga administrata shtetërore theksojnë se bashkitë shpesh dështojnë në thithjen e burimeve të disponueshme, duke treguar joefikasitet strukturor në vend të mungesës së fondeve.

Pasiguria në strehim dhe strehimi i paligjshëm vazhdojnë në komunitetet më të varfra. Mbi 60% e nxënësve romë në Bullgari ndjekin shkolla të ndara, duke minuar mundësitë e barabarta. Braktisja e shkollës dhe analfabetizmi mbeten më të lartat midis fëmijëve romë.

Organizatat e shoqërisë civile raportojnë një reagim publik në rritje kundër OJQ-ve dhe ngushtim të hapësirës qytetare, duke përfshirë propozime legislative kufizuese dhe pengesa administrative në aksesin në fondet e BE-së. Këto dinamika përkeqësojnë pabarazinë sociale dhe dobësojnë ofrimin e shërbimeve në nivel lokal - duke përforcuar nevojën për partneritete të qëndrueshme, të bazuara në prova dhe modele sociale me cilësi të garantuar.

Në këtë peizazh sfidues, Modeli i Qendrës Ditore CONCORDIA ofron një zgjidhje të provuar dhe të bazuar në të drejta. Ai bashkon hapësira të sigurta, kujdes psikosocial, mbështetje arsimore dhe këshillim familjar - të gjitha të rrënjësura në partneritetet komunitare.

Nga qendrat e konsoliduara deri te iniciativat e reja pilot, CONCORDIA Bullgaria tregon se kur shërbimet janë të integruara dhe vendosen aty ku fëmijët jetojnë dhe mësojnë, ato mund të thyejnë ciklin e përjashtimit dhe të krijojnë rrugë reale drejt stabilitetit, përfshirjes dhe shpresës.

- 1 Programi Sportiv, Qendra Ditore Posoka, Bullgari
- 2 Qendra e Fëmijërisë Awesome, Bullgari





PROGRAMI KRYESOR 5

Programi Sportiv për Integrim Social

Çfarë është.

Programi Sportiv në Qendrën Ditore CONCORDIA Posoka përdor aktivitetin fizik si mjet për edukim, përfshirje dhe ndërtim të qëndrueshmërisë. Ai ofron një gamë sportesh – futboll, boks, vallëzim, not, ngjitje dhe atletikë – të dizajnuara për të angazhuar fëmijë me interesa dhe aftësi të ndryshme.

Si funksionon në praktikë?

Pjesëmarrja lidhet drejtpërdrejt me vijueshmërinë shkollore dhe monitorohet çdo javë nga mësuesit. Më shumë se 200 fëmijë janë të përfshirë në futboll; ekipet U12 dhe U14 të klubit të futbollit marrin pjesë në kampionatin kombëtar. Programi i boksit udhëhiqet nga një ish-pjesëmarrës i programeve të CONCORDIA-s, i cili ka përfunduar kualifikimin si trajner me mbështetjen e ekipit CONCORDIA, ndërsa seancat e vallëzimit ofrojnë një hapësirë të sigurt dhe gjithëpërfshirëse për pjesëmarrjen e fëmijëve. Ngjitja është e përshtatur për fëmijët me vështirësi psikomotorike ose me gjendje si autizmi, ndërsa atletika prezanton gara të strukturuar në nivel lokal dhe kombëtar. Stërvitjet e rregullta, ndeshjet dhe performancat përforcojnë disiplinën, punën në ekip dhe këmbënguljen, duke ruajtur njëkohësisht lidhjen me shkollën.

Pse ka rëndësi dhe si të shkallëzohet?

Programi parandalon braktisjen e shkollës duke e lidhur sportin me performancën shkollore, ndërkohë që ndërton qëndrueshmëri dhe përfshirje. Suksesi i tij tregon se sporti mund të shërbejë si një mjet efektiv për parandalim dhe integrim. Shkallëzimi kërkon partneritete më të forta komunale dhe njohjen e programeve të bazuara në sport si pjesë e strategjive kombëtare të Bullgarisë për mbrojtjen e fëmijëve dhe arsimin.



PROGRAMI KRYESOR 6

Qendra e Fëmijërisë Awesome – Parandalim i integruar në shkollë

Çfarë është.

E lançuar në vitin 2025, iniciativa Awesome Childhood prezanton një model të bazuar në shkollë për ndërhyrje të hershme dhe mbështetje familjare. Duke integruar ekipe multidisiplinare brenda shkollave dhe qendrave të lagjes në zona me rrezik të lartë si Fakulteta dhe Hristo Botev, ajo arrin fëmijët që janë më të rrezikuar nga braktisja e shkollës. Kjo qasje e decentralizuar dhe e shkallëzueshme përmirëson qasjen në shërbime, forcon lidhjen me shkollën dhe besimin me familjet, si dhe mundëson identifikimin e hershëm të rreziqeve, mbështetje në kohë dhe bashkëpunim më të ngushtë ndërmjet mësuesve, punëtorëve socialë dhe prindërve – duke kontribuar në rezultate më të mira arsimore dhe përfshirje afatgjatë.

Si funksionon në praktikë?

Iniciativa angazhon grupe prej rreth 25 fëmijësh në sesione javore të zhvilluara në shkollë, të cilat kombinojnë arsim përforcues, ndërgjegjësim shëndetësor, aftësi sociale dhe aktivitete rekreative. E ofruar bashkërisht nga punëtorë socialë, edukatorë dhe stafi shkollor, qasja siguron mbështetje të koordinuar për secilin fëmijë, duke përfshirë gradualisht edhe familjet përmes vizitave në shtëpi, aktiviteteve komunitare dhe grupeve prindërore. Duke i integruar shërbimet brenda shkollave, ajo siguron pjesëmarrje të vazhdueshme arsimore, mundëson reagim në kohë ndaj nevojave sjellore dhe emocionale dhe forcon partneritetet shkollë–familje – kyçe për parandalimin e braktisjes së shkollës dhe promovimin e përfshirjes.

Pse ka rëndësi dhe si të shkallëzohet?

Iniciativa Awesome Childhood adreson një boshllëk kritik në sistemin e mbrojtjes së fëmijëve në Bullgari duke ofruar shërbime parandaluese të qëndrueshme dhe të bazuara në shkollë, të cilat forcojnë angazhimin e familjes. Ndryshe nga ndërhyrjet afatshkurtra, ajo ofron mbështetje të vazhdueshme që përmirëson bashkëpunimin mësues–prindër, vijueshmërinë e nxënësve dhe mirëqenien e fëmijëve. Me qasjen e saj të integruar dhe rezultatet e hershme pozitive, modeli tregon potencial të fortë për replikim dhe shkallëzim përmes partneriteteve komunale dhe financimit të diversifikuar, duke u pozicionuar si një shtyllë kyçe e sistemit parandalues të mirëqenies së fëmijëve në Bullgari.

Manuela

Mosha: 10 vjeç

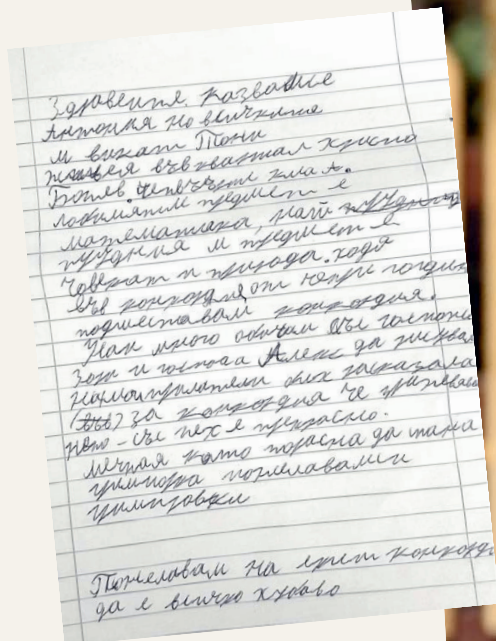
Emri im është Manuela, por të gjithë më thërrasin Moni. Jetoj në lagjen Hristo Botev dhe jam në klasën e katërt.

Lënda ime e preferuar është matematika, dhe më e vështira për mua është "Njeriu dhe Natyra". Kam katër vjet që vij në CONCORDIA.

Ajo që më pëlqen më shumë është piktura me znj. Zori dhe znj. Alex. Nëse do të më duhej t'u tregoja miqve të mi për CONCORDIA-n, do të thoja se përvojat këtu janë të mrekullueshme.

Kur të rritem, dua të bëhem grimere. Uroj të kem shumë grim një ditë.

Gjithashtu i uroj ekipit CONCORDIA gjithë të mirat!



Kamen

Mosha: 12 vjeç

Gjithmonë e kam dashur futbollin. U përpoqa të bashkohesha me dy ekiye të ndryshme, por nuk më dhanë kurrë një shans. Isha djali që rrinte në stol, duke pritur dhe shpresuar, por kjo nuk ndodhi kurrë.

Mësova për CONCORDIA-n nga një mik dhe vendosa të vija ta provoja vetë. Ky është ekipi im i tretë, por i pari ku më besuan — për të luajtur, për të mësuar dhe për të provuar veten. Këtu, ata besojnë tek unë. Në çdo stërvitje, në çdo ndeshje, ndiej se i përkas vendit.

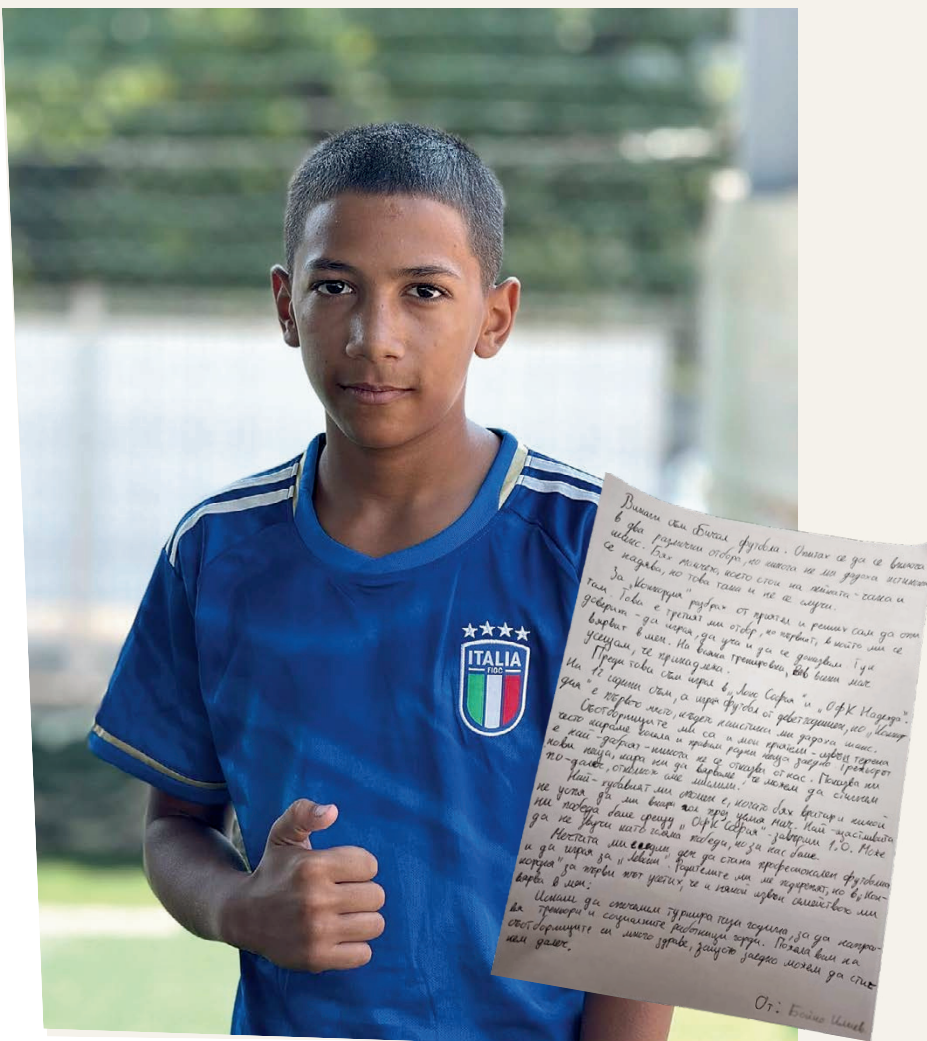
Trajneri është më i miri, ai nuk dorëzohet kurrë prej nesh. Ai na tregon gjëra të reja, na shtyn të punojmë më shumë, të respektojmë njëri-tjetrin dhe të besojmë se mund të shkojmë më tej nga sa e kemi menduar ndonjëherë të mundur.

Punonjësit socialë na thonë gjithmonë se nëse duam të bëhemi lojtarë profesionistë një ditë, duhet të kemi edhe rezultate të mira në shkollë. Kështu që përpiqem më shumë tani, sepse e di që arsimi është pjesë e ëndrrës sime.

Kujtimi im i preferuar është kur isha portier dhe askush nuk shënoi asnjë gol kundër meje gjatë gjithë ndeshjes. Fitorja jonë më e lumtur ishte kundër OFK Sofia — përfundoi 1:0, nuk duket si një fitore e madhe, por është.

Ëndrra ime është të bëhem një ditë futbollist profesionist dhe të luaj për Levskin. Prindërit e mi më mbështesin, por te CONCORDIA, për herë të parë, ndjeva se edhe dikush jashtë familjes sime besonte tek unë.

Dua ta fitoj turneun këtë vit që t'i bëj krenarë trajnerin tim dhe punonjësit socialë. U uroj shokëve të mi të ekipit shumë shëndet, sepse së bashku mund të shkojmë larg.



BULLGARIA

THIRRJE PËR AKCION

KRYESOR:

Pavarësisht përparimit në mekanizmat e shërbimeve të deleguara, qasja në arsim cilësor, shërbime shëndetësore dhe sociale mbetet e fragmentuar, veçanërisht në lagjet urbane rome dhe në zonat rurale.

Modeli i Qendrës Ditore CONCORDIA dëshmon se shërbimet e integruara dhe të bazuara në komunitet mund të ofrojnë siguri, qëndrueshmëri dhe rrugëdalje nga varfëria ndërbrezore.

Shkallëzimi dhe institucionalizimi i këtij modeli janë thelbësore që Bullgaria të përmbushë angazhimet e saj në kuadër të Garancisë Evropiane të Fëmijëve.



“Qendrat Ditore janë ura më efektive e CONCORDIA-s ndërmjet familjeve vulnerabël dhe sistemeve që synojnë t’i mbështesin ato. Ato nuk ofrojnë vetëm shërbime, por edhe një mundësi – për të mësuar, për t’u ndier të sigurt dhe për të imagjinuar një të ardhme ndryshe. Shkallëzimi i këtij modeli nuk është thjesht një zgjedhje politike – është një investim në të ardhmen e Bullgarisë.”

Stanimir Georgiev
Drejtor Ekzekutiv CONCORDIA Bullgari

Ne i bëjmë thirrje autoriteteve kombëtare që:

FORCONI DHE SHKALLËZONI QENDRAT DITORE SI QENDRA PARANDALIMI

❖ Të sigurohet që Harta Kombëtare e Shërbimeve Sociale të rishikohet dhe përditësohet në mënyrë të plotë, në mënyrë që grupet specifike të synuara të mos anashkalohen, si p.sh. fëmijët dhe familjet nga zonat e thella.

❖ Të zgjerohet përdorimi i marrëveshjeve të shërbimeve të deleguara komunale për të financuar dhe replikuar Qendra Ditore si Posoka dhe modele të reja si Awesome Childhood.

❖ Të garantohet që çdo fëmijë vulnerabël të ketë qasje në ushqime të ngrohta, mësim përforcues, kujdes psikosocial dhe këshillim familjar.

❖ Të pajisen qendrat për të ofruar edukim të hershëm, mësim përforcues dhe përgatitje profesionale, duke siguruar vazhdimësi nga parashkollori deri në adoleshencë.

❖ Të integrohen ekipet mobile të punës në terren në kuadrin e shërbimeve të deleguara, në mënyrë që komunitetet e izoluara ose të largëta të mos mbeten pas.

INVESTONI NË SHËNDET, SPORT DHE QËNDRUESHMËRI FAMILJARE

❖ Të institucionalizohet Programi Sportiv si një mjet kombëtar për përfshirjen e fëmijëve, duke e lidhur pjesëmarrjen në sport me arsimin dhe qëndrueshmërinë.

❖ Të ofrohen shërbime të strukturuar për forcimin e familjes, përfshirë punëtori prindërimi, parandalimin e dhunës në familje dhe ndërmjetësimin.

❖ Të zgjerohet këshillimi për punësim dhe orientimi profesional për prindërit dhe të rinjtë, për të adresuar varfërinë në rrënjët e saj.

ADRESONI PABARAZITË STRUKTURE PËRMES STREHIMIT, PËRFSHIRJES DHE KUNDËR DISKRIMINIMIT

❖ T'i jepet përparësi qasjes në strehim të përshtatshëm, infrastrukturë dhe shërbime thelbësore në komunitetet vulnerabël, duke adresuar kushtet e pasigurta dhe të mbipopulluara të jetesës.

❖ Të sigurohet qasje e barabartë në arsim cilësor përmes edukimit të hershëm, mësimit përforcues, mbështetjes gjuhësore dhe trajnimeve të përshtatura për mësuesit.

❖ Të zbatohen kuadro të fuqishme kundër diskriminimit në arsim, strehim dhe punësim, me mekanizma monitorimi për të siguruar llogaridhënie.

❖ Të promovohen shërbime publike gjithëpërfshirëse përmes trajnimeve mbi diversitetin dhe mundësive për pjesëmarrje qytetare.

❖ Të përdoret monitorimi i bazuar në Tregues Kryesorë të Performancës (vijueshmëria, mirëqenia, qëndrueshmëria familjare) për të informuar kontratat, financimin dhe përshtatjet e politikave.

Pse kjo ka rëndësi.

Pa ndryshim strukturor, Bullgaria rrezikon të vazhdojë varfërinë ndërbrezore, veçanërisht te fëmijët romë.

Qendrat Ditore tregojnë se parandalimi funksionon: ato reduktojnë braktisjen e shkollës, parandalojnë ndarjen e familjeve dhe forcojnë qëndrueshmërinë familjare dhe komunitare. Shkallëzimi i modelit në nivel kombëtar përmes kontratave të deleguara, investimi në shëndet dhe sport, si dhe adresimi i strehimit dhe diskriminimit do t'i shndërrojnë pilotet e suksesshme në zgjidhje sistematike. Kjo do ta ndihmonte Bullgarinë të përmbushë Garancinë Evropiane të Fëmijëve dhe Objektivat e Zhvillimit të Qëndrueshëm, si dhe korniza strategjike më specifike si Strategjia e BE-së për Romët 2023.²¹

F.4. PROGRAME KRYESORE

KOSOVË

Sipas të dhënave zyrtare të Kosovës, në vitin 2024 rreth 23% e fëmijëve në Kosovë jetonin në varfëri dhe 7% në varfëri ekstreme. Rreth 80% e fëmijëve romë, ashkali dhe egjiptianë jetonin në privim të rëndë material, shumë mbi mesataren kombëtare prej 34%.²² Kushtet e tyre të banimit janë shpesh të papërshtatshme, me banime të lagështa dhe të mbipopulluara, pa kushte bazë sanitare.

Komunitetet rome, ashkali dhe egjiptiane përballen me realitete të ashpra: papunësi kronike, segregim shkollor dhe diskriminim të përhapur. Shumë fëmijë nga këto grupe nuk kanë ndjekur kurrë shkollën ose e kanë braktisur atë herët, duke mbetur të bllokuar në cikle varfërie, neglizhimi dhe dhune në familje. Sistemet publike të mbrojtjes së fëmijëve mbeten të dobëta, me kapacitete të kufizuara për punë në terren dhe me shërbime sociale të fragmentuara dhe të pamjaftueshme.

Në këtë mjedis, Qendrat Ditore CONCORDIA në Prizren (Tranzit) dhe Gjakovë (Ali Ibra) janë shndërruar në linja jetike mbështetjeje. Ato ofrojnë hapësira të sigurta, mbështetje arsimore të përshtatur sipas nevojave individuale të të nxënit, këshillim psikosocial dhe mbështetje në terren për fëmijët, të rinjtë dhe familjet nga komunitetet vulnerabël.

Shërbimet e integruara përfshijnë edukimin në fëmijërinë e hershme, mbështetje mësimore pas shkollës, fuqizim të të rinjve dhe aktivitete për aftësi jetësore, si dhe këshillim psikosocial. Familjet përfitojnë udhëzim prindëror, asistencë sociale dhe referime drejt shkollave, shërbimeve shëndetësore dhe komunale. Qendrat ofrojnë gjithashtu ushqime të ngrohta ditore, edukim shëndetësor dhe mbështetje bazë mjekësore, krahas programeve muzikore dhe artistike, aftësive jetësore dhe orientimit profesional. Stafi, i trajnuar në komunikim, rregullim emocional dhe mbrojtje të fëmijëve, punon me fëmijë që kanë përjetuar neglizhencë ekstreme, dhunë ose diskriminim. Çdo qendër funksionon si një hapësirë e sigurt dhe gjithëpërfshirëse që promovon të nxënit, mirëqenien dhe integrimin komunitar. Ekipet mobile realizojnë vizita në shtëpi për të parandaluar krizat, neglizhimin dhe braktisjen e shkollës, si dhe për të lidhur familjet me shkollat, shërbimet shëndetësore dhe autoritetet komunale.

Të dhënat e monitorimit të brendshëm për vitet 2023–2024 tregojnë se mbi 1,500 fëmijë dhe kujdestarë kanë marrë pjesë në programe, vijueshmëria shkollore te përfituesit është rritur me 27%, dhe 43% e familjeve kanë raportuar ulje të konflikteve në familje falë këshillimit dhe ndërhyrjeve në situata krize. Qendra Ditore Ali Ibra, e hapur në qershor 2024 në partneritet me Komunën e Gjakovës, e ilustron qartë shkallën e këtyre nevojave: në një lagje ku 90% e familjeve jetojnë në varfëri ekstreme, qendra ka regjistruar 144 fëmijë brenda një viti, ka ofruar mbështetje të përditshme me detyrat e shtëpisë për 86 fëmijë, shërbime parashkollore për 32 fëmijë dhe ka riintegruar me sukses 22 fëmijë në arsimin formal.

Pavarësisht kufizimeve të hapësirës dhe rritjes së varfërisë, qendra tregon se si shërbimet e integruara dhe të bazuara në komunitet rikthejnë shpresën dhe mundësitë për fëmijët që përndryshe do të mbeteshin të padukshëm.





PROGRAMI KRYESOR 7

Programi i Muzikës – Një Mundësi për Mësim dhe Përfshirje

Çfarë është.

Programi i Muzikës në Qendrën Tranzit përdor muzikën si terapi, por edhe si një mjet të fuqishëm për përfshirje. Ai u ofron fëmijëve nga familje vulnerabël, kryesisht nga komunitetet rome, ashkali dhe egjiptiane, mundësinë për të mësuar instrumente si piano, kitarë, violinë, flaut, daulle, violonçel, saksofon dhe klarinetë, nën udhëheqjen e shtatë mësuesve të përkushtuar të muzikës. Fëmijët gjithashtu marrin pjesë në kor. Programi i Muzikës është zgjeruar edhe në Qendrën Ali Ibra, ku një mësues muzike ofron mësim për saksofon dhe klarinetë dhe ka themeluar një kor fëmijësh.

Si funksionon në praktikë?

Më shumë se 70 fëmijë marrin pjesë çdo muaj në mësim instrumentesh muzikore, të cilat kulmojnë me performanca orkestrale, dhe mbi 40 fëmijë janë pjesë e koreve të dy qendrave. Këto aktivitete ndërtojnë strukturë, disiplinë dhe vetë-shprehje, ndërkohë që i motivojnë fëmijët të ndjekin rregullisht shkollën. Muzika gjithashtu i ndihmon fëmijët të përpunojnë traumën, ndërton vetëbesimin dhe lidh komunitetet përtej ndarjeve etnike, duke krijuar hapësira ku grupe të ndryshme mësojnë dhe performojnë së bashku. Çdo vit organizohen të paktën gjashtë koncerte, qoftë në ambientet e CONCORDIA-s apo në hapësira të jashtme, përfshirë edhe vende prestigjioze si Zyra e Presidentit.

Pse ka rëndësi dhe si të shkallëzohet?

Në kontekstin pas-konfliktual të Kosovës, muzika është dëshmuar si një nga mjetet më efektive për shërim dhe përfshirje. Ajo ndërton qëndrueshmëri, nxit respektin e ndërsjellë dhe i ndihmon fëmijët të rimarrin identitetin dhe shpresën. Shkallëzimi kërkon investime në mësues, instrumente dhe hapësira, si dhe njohje formale të edukimit kulturor dhe kreativ si pjesë e shërbimeve sociale. Me këto masa, programi mund të shërbejë si një model kombëtar për përfshirje dhe rikuperim nga trauma.



PROGRAMI KRYESOR 8

Dhoma Sensorike në Qendrën Tranzit

Çfarë është.

Dhoma sensorike është një hapësirë terapeutike inovative e dizajnuar për fëmijë me sfida emocionale, të sjelljes ose të vëmendjes. Ajo i përgjigjet gjetjeve të një vlerësimi të vitit 2024 me 89 fëmijë në Qendrën Tranzit: mbi 70% ishin nervozë ose të shqetësuar, 75% shpërqendroheshin lehtë dhe pothuajse gjysma kishin vështirësi në përqendrim.

Si funksionon në praktikë?

Dhoma sensorike ofron stimuj qetësues, ushtrime të mbikëqyrura dhe përforsim pozitiv për t'i ndihmuar fëmijët të zhvillojnë vetërregullimin dhe përqendrimin. Prindërit përfshihen përmes seancave udhëzuese për t'i zbatuar këto strategji edhe në shtëpi, ndërsa stafi fiton mjete të reja për të mbështetur fëmijët në aktivitetet e përditshme të qendrës.

Pse ka rëndësi dhe si të shkallëzohet?

Me vetëm një dhomë sensorike aktualisht funksionale në Kosovë, CONCORDIA po pioneron shërbime terapeutike të specializuara për fëmijë. Për fëmijët me vështirësi të padiagnostikuara në të nxënë ose në sjellje, dhoma sensorike përbën dallimin mes përjashtimit dhe përfshirjes në shkollë. Shkallëzimi kërkon investim komunal dhe integrim në kuadrin e mbrojtjes së fëmijëve në Kosovë, duke siguruar që çdo qendër urbane kryesore të ketë qasje në këto hapësira.

1 Dhoma Sensorike, Qendra Ditore Tranzit, Kosovë

2 Klasat e Muzikës, Qendra Ditore Tranzit, Kosovë

Lena

Mosha: 16 vjeç

Përschendetje, unë jam Lena, jam 16 vjeçe dhe jam me fat që jam pjesë e familjes CONCORDIA Projekte Sociale që nga dita e parë e themelimit të saj. Jetoj me familjen time të madhe, prindërit, vëllezërit, motrat dhe mbesën time të vogël.

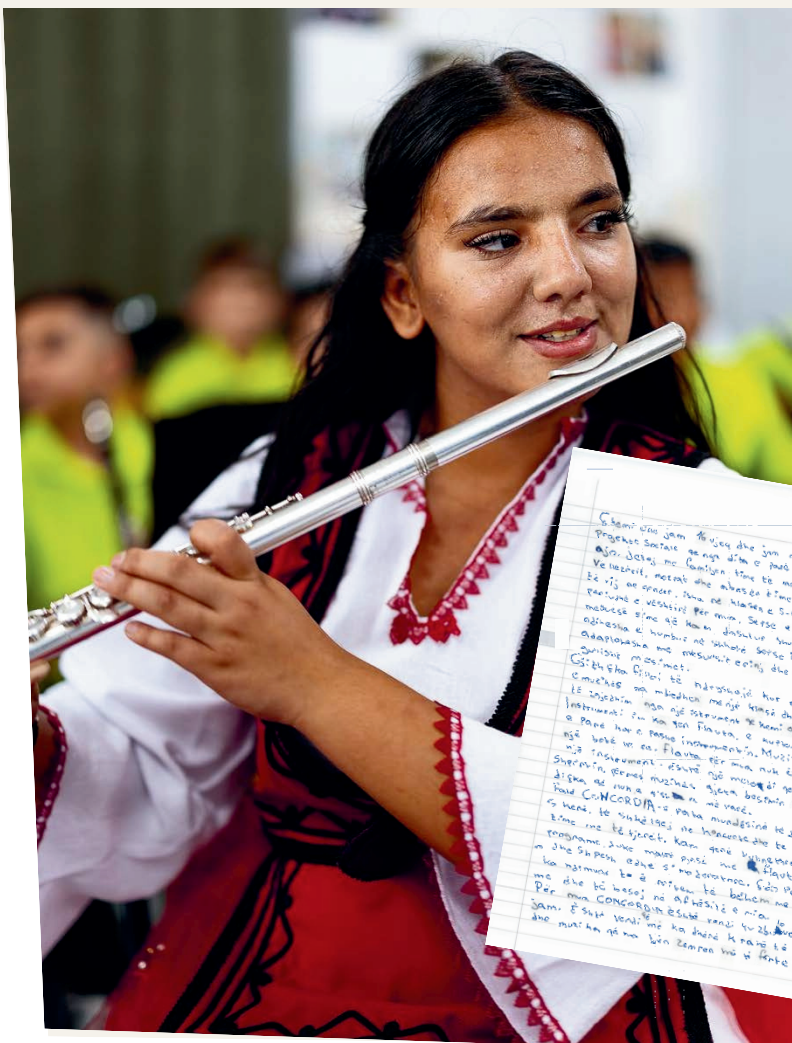
Kur fillova të vija për herë të parë në qendër, isha në klasën e 5-të. Ajo ishte një periudhë e vështirë për mua sepse më duhej t'i thoja lamtumirë mësueses sime, të cilën e doja shumë, dhe pas kësaj ndiheshja e humbur në shkollë.

Ishte e vështirë për mua të përshtatesha me mësuesit e rinj dhe të ndiqja mësimet rregullisht. Gjithçka filloi të ndryshonte kur një ditë mësuesit e muzikës na mbledhën me një klasë dhe na thanë të zgjidhnim një instrument që ishte më i afërt me zemrën tonë. Instrumenti im ishte flauta, e njihja që ditën e parë që e pashë.

Muzika hapi një botë të re për mua. Flauta nuk është thjesht një instrument - është një melodi që më qetëson shpirtin. Përmes muzikës, gjeta besim në vetvete, diçka që nuk e kisha më parë.

Falë CONCORDIA-s, pata mundësinë të ngjitem në skenë, të shkëlqej në koncerte dhe të ndaj muzikën time me të tjerët. Kam qenë vullnetare në shumë programe, duke marrë pjesë me flaut, duke kërcyer dhe shpesh edhe si moderatore. Çdo përvojë më ka ndihmuar të rritem, të bëhem më e guximshme dhe të besoj në aftësitë e mia.

Për mua, CONCORDIA është vendi ku zbulova se kush jam. Është vendi që më dha krahë për të ëndërruar dhe muzikë që ma bën zemrën më të fortë çdo ditë.



Dina

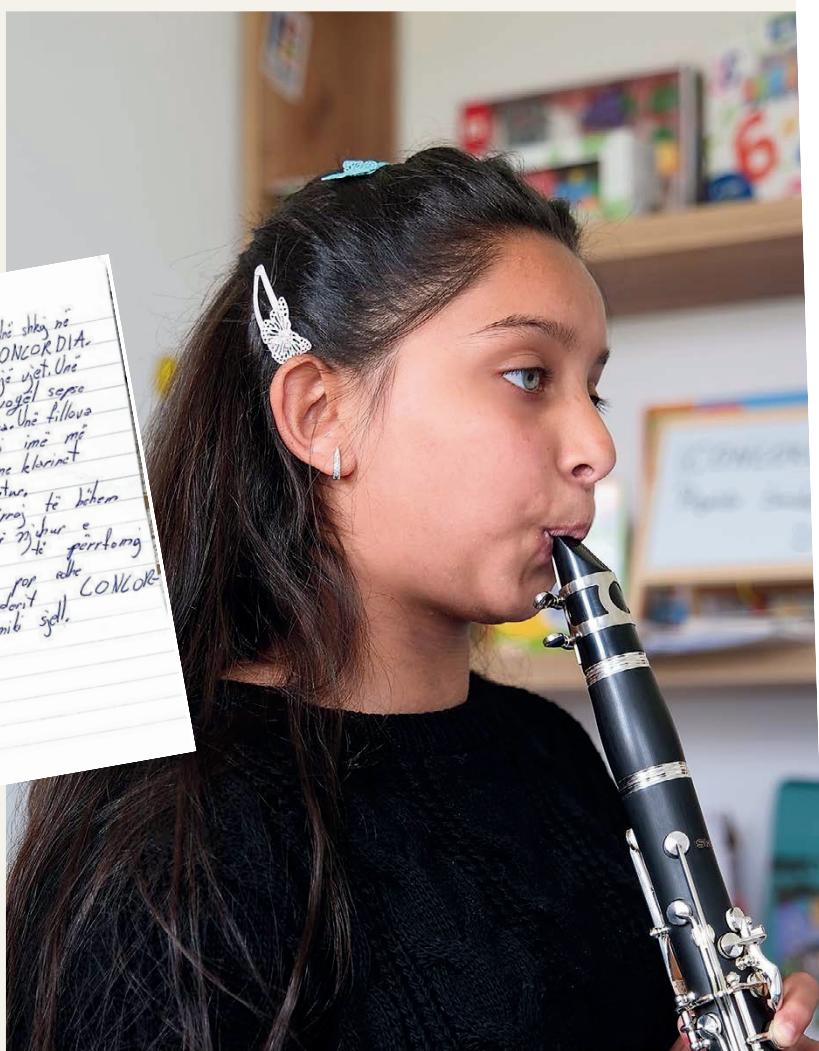
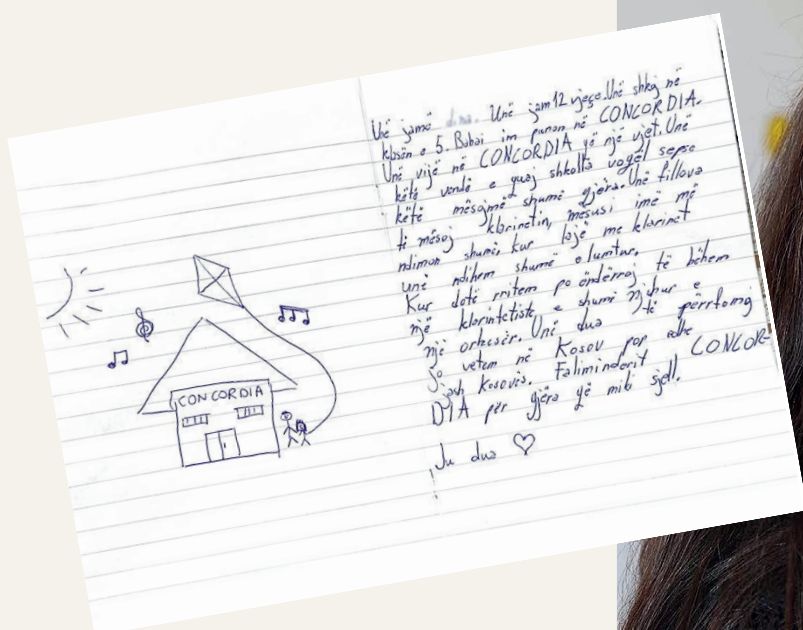
Mosha: 12 vjeç

Unë jam Dina, jam 12 vjeçe. Jam në klasën e 5-të. Babai im punon në CONCORDIA. Kam një vit që vij në CONCORDIA. E quaj këtë vend "shkolla e vogël" sepse mësojmë kaq shumë gjëra këtu. Fillova të mësoj klarinetë dhe mësuesi im më ndihmon shumë. Kur luaj klarinetë, ndihem shumë e lumtur.

Kur të rritem, ëndërroj të bëhem një klarinetiste e famshme në një orkestër. Dua të performoj jo vetëm në Kosovë, por edhe jashtë vendit.

Faleminderit, CONCORDIA, për gjithçka që më ke sjellë.

Ju dua të gjithëve.



KOSOVË

THIRRJE PËR AKCION

KRYESOR:

Për të ndërprerë në mënyrë domethënëse ciklin e varfërisë ndërbrezore, Kosova duhet të shqyrtojë integrimin e Modelit të Qendrës Ditore — një qasje multidisiplinare e provuar që ofron shërbime arsimore, sociale dhe mbështetje për familjen — si një komponent të rëndësishëm të strategjisë së saj për mbrojtjen e fëmijëve dhe përfshirjen sociale.



“Qendrat Ditore CONCORDIA në Kosovë fuqizojnë fëmijët dhe të rinjtë nga komunitetet e marginalizuara që të kenë qasje në arsim, mbrojtje dhe mundësi që përndryshe do t’u mohoheshin. Ky është një model që rikthen dinjitetin dhe hap rrugë reale drejt përfshirjes.”

Mirela Lavric

Drejtor Ekzekutiv i CONCORDIA-s në Kosovë

Ne i bëjmë thirrje autoriteteve kombëtare që:

GARANTIMI I ARSIMIT CILËSOR PËRMES PARANDALIMIT DHE MBËSHTETJES SË SYNJUAR

- ❖ Të financohet krijimi i Qendrave Ditore multifunkionale në të gjithë Kosovën, për të siguruar që çdo fëmijë vulnerabël të ketë qasje në mbështetje për të nxënit, përfshirë tutorim, arsim përforcues, ndihmë me detyrat e shtëpisë dhe aktivitete jashtëshkollore (muzikë, art, sport).
- ❖ Të ofrohen mjete shkollore, uniforma, transport dhe bursa për të hequr barrierat financiare.
- ❖ Të sigurohet që çdo shkollë të ketë partneritet me një Qendër Ditore, mbi bazën e protokolleve të qarta të referimit dhe monitorimit të përbashkët.
- ❖ Të zgjerohet edukimi në fëmijërinë e hershme dhe të garantohet shkollim gjithëpërfshirës për fëmijët me nevoja të veçanta, pakicat dhe fëmijët nga zonat rurale ose të segreguara.

PËRPARËSI PËR SHËRBIMET PSIKOSOCIALE DHE SHËNDETËSORE PËR FËMIJËT DHE FAMILJET

- ❖ Të kontraktohen Qendrat Ditore për të ofruar kujdes të strukturuar psikosocial, terapi për trauma dhe ndërmjetësim familjar.
- ❖ Të njihen dhe të replikohen terapatë kreative – si Programi i Muzikës dhe Dhoma Sensorike – si shërbime thelbësore për fëmijët.
- ❖ Të sigurohet qasje falas në kujdes shëndetësor dhe edukim shëndetësor, me mekanizma referimi drejt ofruesve publikë.
- ❖ Të institucionalizohet parandalimi i dhunës në familje dhe këshillimi si pjesë përbërëse e programeve të mbështetjes familjare.
- ❖ Të sigurohet që fëmijët nga familje ekonomike të pafavorizuara të përfitojnë çdo ditë një vakt të ngrohtë dhe ushqyes, si pjesë e një sistemi të integruar mbështetës që promovon shëndetin, të nxënit dhe përfshirjen sociale.

NDËRTIMI I AFTËSIVE PËR PUNËSIM TË TË RINJVE DHE QËNDRUESHMËRISË SË FAMILJES

- ❖ Të financohet këshillimi profesional dhe këshillimi për punësim për të rinjtë dhe prindërit, të lidhura me platformat kombëtare të punësimit.

- ❖ Të ofrohen ndihma dhe mbështetje financiare për familjet në varfëri ekstreme, me Qendrat Ditore që shërbejnë si pika shpërndarjeje.
- ❖ Të krijohen zgjidhje për strehim social për familjet në rrezik, për të siguruar stabilitet, siguri dhe përfshirje sociale.
- ❖ Të zgjerohen grupet mbështetëse për gratë brenda Qendrave Ditore, për të sfiduar diskriminimin gjinor dhe për të forcuar prindërimin dhe pavarësinë financiare.

REFORMA INSTITUCIONALE DHE PËRAFRIMI I SISTEMEVE

- ❖ Të mandatohet zbatimi i mekanizmave të mbrojtjes së fëmijëve në të gjitha shkollat, me lidhje të forta referimi drejt Qendrave Ditore dhe shërbimeve komunale.
- ❖ Të diversifikohen shërbimet e Qendrave Ditore për të ofruar një vazhdimësi kujdesi nga edukimi i hershëm deri te punësueshmëria e të rinjve.
- ❖ Të sigurohen kontrata publike shumëvjeçare për OJQ-të që menaxhojnë Qendra Ditore, të bashkëfinancuara nga komunat dhe qeveria qendrore.
- ❖ Të garantohet qasja në përfitime për të gjithë fëmijët vulnerabël, deri në moshën 18 vjeç.
- ❖ Të vendoset monitorim i bazuar në Tregues Kryesorë të Performancës (vijueshmëria, mirëqenia, qëndrueshmëria familjare) për të informuar kontratat dhe reformat e politikave.
- ❖ Të mbështetet trajnimi profesional i punëtorëve socialë, edukatorëve dhe punëtorëve rinorë për ndërtimin e kapaciteteve kombëtare në kujdes të informuar nga trauma, komunikim jo të dhunshëm dhe pjesëmarrje të fëmijëve, duke siguruar kështu cilësinë dhe qëndrueshmërinë e shërbimeve.

Pse kjo ka rëndësi.

Minoritetet rome, ashkali dhe egjiptiane – përballen me rreziqe të shtuara të varfërisë, përjashtimit dhe traumës. Modeli i Qendrës Ditore tregon se shërbimet e integruara dhe parandaluese mund t'i mbajnë fëmijët në shkollë, të zvogëlojnë dhunën dhe të forcojnë familjet. Investimi në këto qendra nuk është një kosto, por një rrugë për të zvogëluar varësinë, për të nxitur punësimin dhe për të ndërtuar komunitete më të forta dhe më gjithëpërfshirëse.

F.5. PROGRAME KRYESORE

PROGRAME TË SPECIALIZUARA



PROGRAMI KRYESOR 9

LenZ në Austri – Qendra Multikulturore për Nevojat e Familjeve Refugjate

Austria shpesh shihet si një vend me të ardhura të larta me sisteme të forta mirëqenieje, megjithatë familjet migrante dhe refugjatë përballen me varfëri të vazhdueshme, përjashtim dhe pengesa në integrim. Shumë prej tyre mbërrijnë pas udhëtimeve të shënuara nga trauma dhe paqëndrueshmëria, dhe sapo arrijnë në Vjenë, hasin banesa të mbipopulluara, diskriminim në tregun e punës, barriera gjuhësore dhe pengesa në aksesin në arsim. Fëmijët në këto familje janë veçanërisht të prekshëm, duke luftuar me ndërprerjen e shkollimit, izolimin kulturor dhe shqetësimin emocional.

Në këtë kontekst, Qendra Ditore CONCORDIA LenZ në Vjenë është bërë një qendër kritike mbështetjeje dhe fuqizimi. Ajo e përshtat Modelin e Qendrës Ditore në një mjedis urban dhe multikulturor, duke i përshtatur ndërhyrjet nevojave të familjeve migrante dhe refugjatëve.

Shërbimet kombinojnë mbështetjen arsimore, kujdesin psikosocial, fuqizimin prindëror dhe ndërmjetësimin ndërkulturor. Stafi punon ngushtë me shkollat dhe shërbimet komunale për të siguruar vazhdimësi dhe besim midis familjeve dhe institucioneve. Duke krijuar një mjedis të sigurt dhe gjithëpërfshirës, LenZ u mundëson fëmijëve dhe grave të ndërtojnë vetëbesim, të zhvillojnë aftësi dhe të gjejnë vendin e tyre në shoqërinë austriake.





Çfarë është.

LenZ është një qendër gjithëpërfshirëse mbështetëse për familjet migrante dhe refugjate në Vjenë.²³ Ajo kombinon mbështetjen mësimore (tutorim), mentorimin dhe këshillimin psikosocial për fëmijët me shërbime të përshtatura për nënat, si kurse të gjuhës gjermane, iniciativën e shkrim-leximit digjital Digi-Women dhe grupe grash të udhëhequra nga bashkëmoshataret.

Si funksionon në praktikë.

Fëmijët përfitojnë tutorim në gjuhën gjermane për të lehtësuar integrimin në shkollë, mbështetje të strukturuar me detyrat e shtëpisë dhe mentorim për t'i ndihmuar të përballojnë sfidat akademike dhe sociale. Aktivitetet rekreative dhe ndërkulturore nxisin ndjenjën e përkatësisë dhe qëndrueshmërinë, ndërsa menaxhimi i rasteve siguron që nevojat e secilit fëmijë të adresohen në mënyrë sistematike. Për gratë, Digi-Women ofron trajnim në aftësi digjitale së bashku me kujdes për fëmijët, duke mundësuar pjesëmarrjen. Ndërmjetësimi ndërkulturore është një shtyllë kyçe: stafi i LenZ-it ndërton në mënyrë aktive besim ndërmjet shkollave dhe familjeve, duke kapërcyer hendekët kulturorë dhe duke parandaluar keqkuptimet që mund të dëmtojnë arsimimin e fëmijëve.

Pse ka rëndësi dhe si të shkallëzohet.

LenZ tregon se edhe në vendet me të ardhura të larta, barrierat e integritimit i mbajnë familjet të bllokuara në cikle përjashtimi. Duke kombinuar arsimin, mbështetjen psikosociale dhe fuqizimin, qendra forcon familjet në tërësi dhe promovon përfshirje afatgjatë. Shkallëzimi kërkon investime nga autoritetet komunale dhe federale, si dhe njohjen e ndërmjetësimi ndërkulturore dhe fuqizimit të grave si elemente thelbësore të mbrojtjes së fëmijëve dhe integritetit. Replikimi i modelit LenZ në qytete të tjera të Austrisë — ose përshtatja e tij për zona rurale me popullsi migrante në rritje — do të siguronte që familjet vulnerabël në mbarë vendin të kenë qasje në mbështetje gjithëpërfshirëse dhe të bazuar në komunitet.

PROGRAMI KRYESOR 10

Akademia – Ndërtimi i Kapaciteteve për Qendrat Ditore me Standarde të Larta

Çfarë është.

CONCORDIA Academia (CA) është qendra rajonale e të nxënësve të organizatës, e përkushtuar për forcimin e kapaciteteve profesionale të stafit, organizatave partnere dhe sektorëve që punojnë me fëmijë, të rinj dhe familje në rrezik. Misioni i saj është të sigurojë që Modeli i Qendrës Ditore të zbatohet sipas standardeve më të larta përmes trajnimeve të certifikuar, të nxënësve të vazhdueshëm dhe shkëmbimit të strukturuar ndërmjet kolegëve.

Si funksionon në praktikë.

CONCORDIA Academia ofron si programe afatgjatë trajnimi të certifikuar, ashtu edhe formate afatshkurtra si webinarë, punëtori dhe seminare rajonale. Profesionalistët trajnohen dhe certifikohen në fusha kyçe, përfshirë të drejtat e fëmijëve dhe menaxhimin e rasteve. Për ta plotësuar këtë, Academia ka krijuar platforma digjitale (MS Teams, WhatsApp) që u mundësojnë stafit qasje në burime, ndarjen e përvojave dhe të nxënësve të ndërsjellë ndërmjet qendrave. Ky kombinim i trajnimit formal dhe shkëmbimit joformal ndërmjet kolegëve i pajis profesionalistët e vijës së parë me aftësitë dhe vetëbesimin e nevojshëm për të ofruar ndërhyrje cilësore.

Pse ka rëndësi dhe si të shkallëzohet.

Shërbimet me cilësi të lartë për fëmijët vulnerabël varen nga një fuqi punëtore profesionale, e trajnuar mirë dhe e motivuar. Duke investuar në ndërtimin e kapaciteteve, CONCORDIA Academia e bën të mundur shkallëzimin e Modelit të Qendrës Ditore pa kompromentuar cilësinë. Roli i saj qendror në zhvillimin e Rrjetit Kombëtar të Qendrave Ditore në Rumani ilustron aftësinë e saj për të ndikuar në ndryshime sistematike.

¹ Lenz në Austri
² CONCORDIA Academia

Viktoria

Mosha: 41 vjeç

Unë jam një nënë beqare nga Nigeria dhe kam një fëmijë me autizëm. Shkova vetëm për një kohë të shkurtër dhe mezi flisja gjermanisht kur mbërrita.

Për shkak të statusit tim të qëndrimit, duhet të jap provimin A2 të gjermanishtes - përndryshe, unë dhe fëmija im mund të deportohemi.

Për një vit tani, kam ardhur çdo ditë në Kafenenë Gjermane të Grave LenZ. Atje mund të mësoj ndërsa kujdesem për fëmijën tim.

Madje takova një pjesëmarrës tjetër i cili tani më ndihmon të kujdesem për fëmijën tim në mënyrë që të mund të përgatitem mirë për provimin. Në kulturën time, është tabu të lejosh dikë tjetër të kujdeset për fëmijën tënd, por falë LenZ, gjeta besim, mbështetje dhe një shans të vërtetë për një të ardhme më të sigurt për të dy ne.



I am a single mother from Nigeria with a child with autism. Because of my residence status, I must pass the A2 German exam - otherwise, my child and I could be deported. For one year, I have come everyday to the LenZ Women's German Café, where I can learn while my child is cared for. There I met another participant who helps with childcare so I can prepare for the exam. LenZ gave me trust, support and hope for a safe future in Austria.

Hassan

Mosha: 20 vjeç

Emri im është Hassan dhe në vitin 2015 ika nga Afganistani në Vjenë me familjen time. Nuk kisha qenë kurrë në shkollë më parë dhe nuk flisja asnjë fjalë gjermanisht. Çdo gjë ishte e re dhe e frikshme.

Kur isha 11 vjeç, u regjistrova në Qendrën e Mësimit dhe Familjes LenZ. Atje, jo vetëm që mësova gjermanisht, por kuptova edhe se dikush besonte tek unë. Ata më mbështetën mua dhe familjen time për shtatë vjet, më ndihmuan me studimet dhe më inkurajuan të vazhdoja – katër herë në javë, pavarësisht se sa e vështirë ishte.

Në qershor të vitit 2025, u diplomova në HTL Donaustadt me një diplomë në Informatikë. Sot, jam pranuar për të studiuar Informatikë në FH Technikum.

Meine Geschichte

Ich bin Hassan und bin 2012 mit meiner Familie aus Afghanistan nach Österreich geflüchtet. Ich hatte nie zuvor eine Schule besucht und konnte kein Wort Deutsch. Alles war neu und beängstigend. Mit elf Jahren kam ich ins LenZ Lern- und Familienzentrum. Dort habe ich nicht nur Deutsch gelernt, sondern auch erfahren, dass jemand an mich glaubt. Sie haben mich und meine Familie sieben Jahre lang begleitet, haben mir beim Lernen geholfen und mir Mut gemacht, dran zu bleiben – viermal pro Woche, egal wie schwer es war.

Im Juni 2025 habe ich die Matura an der HTL Donaustadt in Informatik bestanden. Heute darf ich mein Studium an der FH Technikum beginnen. LenZ hat mir nicht nur Wissen gegeben, sondern auch Hoffnung und Selbstvertrauen. Ohne diese Unterstützung wäre mein Weg nach Wien und in die Zukunft kaum möglich gewesen.

Wien, 27.10.2025

Hassan



F.6.

PËRSHTATJA E POLITIKAVE NDËRKOMBËTARE

Për të përmbushur detyrimet e saj në kuadër të Garancisë Evropiane të Fëmijëve (EUCG) dhe Objektivave të Zhvillimit të Qëndrueshëm (SDG), BE-ja duhet të kalojë nga masa të fragmentuara dhe reaktive drejt investimeve sistemike në shërbime parandaluese të integruara dhe të bazuara në komunitet.

Modeli i Qendrës Ditore CONCORDIA e operacionalizon drejtpërdrejt Garancinë Evropiane të Fëmijëve duke siguruar që fëmijët vulnerabël të kenë qasje në edukimin e hershëm, shkollim gjithëpërfshirës, kujdes shëndetësor, ushqime ushqyese dhe strehim të sigurt. Ai dëshmon se kujdesi me cilësi të lartë dhe i bazuar në të drejta nuk është vetëm i mundur, por edhe i replikueshëm, i shkallëzueshëm dhe kosto-efikas.

Për shembull, në Rumani fëmijët përfitojnë nga një plan individual zhvillimi, ushqime të ngrohta ditore dhe arsim përforcues, ndërsa në Austri Qendra LenZ mbështet familjet migrante me shërbime gjuhësore, strehimi dhe integrimi. Modeli gjithashtu kontribuon në arritjen e Objektivave Kryesore të Zhvillimit të Qëndrueshëm (SDG):

- SDG 1: Pa Varfëri – thyerja e varfërisë ndërbrezore përmes forcimit të familjes dhe rrugëve drejt punësimit.
- SDG 4: Arsim Cilësor – reduktimi i braktisjes së shkollës; në Rumani raportohet se 77% e fëmijëve kanë përmirësuar notat brenda një viti.
- SDG 10: Reduktimi i Pabarazive – përparësim për fëmijët romë në Kosovë dhe Bullgari, fëmijët me aftësi të kufizuara në Rumani, familjet migrante në Austri dhe fëmijët nga zonat rurale në Moldavi.

BASHKIMI EUROPIAN

THIRRJE PËR AKCION

KRYESOR:

Ta bëjmë parandalimin normë dhe replikimin rregull.



“Parandalimi është zgjedhja më efektive dhe më humane dhe duhet të jetë në zemër të agjendës sociale të Evropës. Çdo fëmijë meriton shërbime të bazuara në komunitet – jo si privilegj, por si një e drejtë themelore.”

Diana Yovcheva-Koparanova
Ekspert Ndërkombëtar i Avokimit
CONCORDIA

1. NE I BËJMË THIRRJE BASHKIMIT EVROPIAN QË TË: SIGUROJË FINANÇIM TË QËNDRUESHËM DHE SHUMËVJEÇAR PËR PARANDALIMIN

- ❖ Të sigurohen fonde nga ESF+/ERDF dhe instrumentet pasardhëse të RRF për Qendrat Ditore të orientuara drejt parandalimit dhe të bazuara në komunitet — duke mbuluar jo vetëm infrastrukturën, por edhe kostot operative dhe shërbimet e integruara.
- ❖ Të krijohen dritare financimi shumëvjeçare për të mundësuar planifikim dhe zbatim afatgjatë si pjesë e strategjive kombëtare të shteteve anëtare.

2. NJOHJA DHE SHKALLËZIMI I MODELEVE TË PROVUARA TË SHËRBIMEVE

- ❖ Të miratohet zyrtarisht franshizimi social dhe qasjet e shërbimeve të deleguara si praktika të mira të BE-së.
- ❖ Të krijohet një Fond për Replikim dhe Inovacion për të financuar shkallëzimin përmes manualeve, mentorimit ndërmjet kolegëve, ndërtimit të kapaciteteve dhe sigurimit të cilësisë.

3. INTEGRIMI I MODELIT TË QENDRËS DITORE NË ZBATIMIN E GARANCISË SË FËMIJËVE

- ❖ T'u kërkohet shteteve anëtare të tregojnë se si i mbulojnë të gjashtë fushat e synuara të Garancisë së Fëmijëve (edukimi dhe kujdesi në fëmijërinë e hershme, arsimi gjithëpërfshirës, kujdesi shëndetësor, ushqimi, strehimi dhe shërbimet) përmes qendrave të integruara.
- ❖ Të mbështetet hartëzimi territorial i nevojave dhe i mbulimit për të udhëhequr investimet dhe për të reduktuar pabarazitë rajonale.

4. INVESTIM NË FUQINË PUNËTORE TË SHËRBIMEVE SOCIALE

- ❖ Të financohen partneritete akademike ndërkufitare, praktika profesionale në terren dhe certifikime për punëtorë socialë, edukatorë dhe psikologë.
- ❖ Të përdoren Erasmus+, ESF+ dhe instrumentet e mobilitetit për të forcuar rrugët e trajnimit dhe për të siguruar njohjen e kualifikimeve në të gjithë Evropën.

5. KRIJIMI I INDIKATORËVE TË BE-SË TË PËRQENDRUAR TE FËMIJA

- ❖ Të promovohet një set i harmonizuar dhe i lehtë treguesish kyç të performancës (mirëqenia e fëmijëve, vijueshmëria/notat, qëndrueshmëria familjare, punësueshmëria e të rinjve) për kontraktim të bazuar në rezultate.
- ❖ Të përdoren këta indikatorë për monitorim, vlerësim dhe krahasueshmëri në nivel të BE-së.

6. TA BËJMË PJESËMARRJEN NJË STANDARD

- ❖ Të kërkohet pjesëmarrja e fëmijëve dhe të rinjve, në përputhje me Strategjinë e BE-së për të Drejtat e Fëmijëve, si kriter përputhshmërie për shërbimet për fëmijë të financuara nga BE-ja.
- ❖ Të institucionalizohen mekanizmat e monitorimit pjesëmarrës dhe të feedback-ut në të gjitha programet e fokusuar te fëmijët.

7. FORCIMI I MËSIMIT DHE SHKËMBIMIT NDËRKUFITAR

- ❖ Të krijohet një Rrjet Mësimor i BE-së që lidh CentreZi RO, ofruesit e shërbimeve të deleguara, Qendrat Multifunkionale (MFC), LenZ dhe partnerët në Kosovë.
- ❖ Të promovohen vizitat studimore, paketat digjitale të mjeteve dhe modelet e vlerësimit pjesëmarrës për replikim në të gjitha shtetet anëtare dhe vendet kandidate.

8. PËRFSHIRJA DHE BARAZIA SI PRIORITET NË INVESTIMET E BE-SË

- ❖ Të orientohen paketat e financimit dhe stimujt drejt përfshirjes së romëve, varfërisë rurale, integritetit të migrantëve/refugjatëve dhe shërbimeve gjithëpërfshirëse për personat me aftësi të kufizuara (p.sh. dhoma sensorike, infrastrukturë e qasshme).
- ❖ Të promovohet ndarja e të dhënave sipas grupeve për të siguruar që “grupet e padukshme” të bëhen të dukshme në statistikat dhe politikat e BE-së.

THYERJA E CIKLIT TË
VARFËRISË

Qendrat ditore i ndihmojnë fëmijët të lulëzojnë, duke e shndërruar kujdesin komunitar në një ndryshim të qëndrueshëm brezash në të gjithë Evropën.



G.

SHKALLËZIMI I MODELIT TË QENDRËS DITORE PËR T'Ë DHËNË FUND VARFËRISË
NDËRBREZORE TË FËMIJËVE NË EVROPË

NGA PRAKTIKA NË POLITIKË

Shkallëzimi i shërbimeve të integruara të Qendrave Ditore në mbarë Evropën do t'i ndihmonte shtetet anëtare të përmbushin angazhimet e tyre në kuadër të Garancisë Evropiane të Fëmijëve, Planit të Veprimit të Shtyllës Sociale të BE-së dhe Kornizës së ardhshme Financiare Shumëvjeçare (MFF) 2028–2034. Vendosja e parandalimit si prioritet brenda ESF+ dhe instrumenteve të ardhshme të investimeve sociale të BE-së mund të forcojë familjet në faza më të hershme, të ulë kostot afatgjata dhe të mbështesë sisteme më koherente të mbrojtjes së fëmijëve.

Modeli i Qendrës Ditore CONCORDIA ofron një qasje koherente dhe të përshtatshme që lidh arsimin, shëndetin, mbështetjen familjare dhe fuqizimin e të rinjve në një sistem të vetëm parandalues. Ai përputhet me objektivat më të gjera sociale të BE-së duke forcuar shërbimet lokale, duke promovuar pjesëmarrjen dhe duke adresuar nevojat e fëmijëve që përballen me varfëri dhe përjashtim. Nga Ploiești në Prizren, nga Sofja në Nisporeni, CONCORDIA ka treguar se kur shërbimet janë të rrënjësura në komunitete dhe të ndërtuara rreth nevojave të fëmijëve, transformimi afatgjatë bëhet i mundur. Fëmijët fitojnë vetëbesim, prindërit rindërtojnë stabilitetin dhe komunitetet forcohen – duke dëshmuar se parandalimi funksionon kur është i afërt, i qëndrueshëm dhe i dhembshur.

Megjithatë, sfidat mbeten. Në mbarë Evropën, shumë fëmijë ende rriten pa mbështetje në kohën e duhur, dhe parandalimi shpesh është i nënfinancuar ose i prioritarizuar në mënyrë të pabarabartë. Periudha e ardhshme e financimit të BE-së ofron një mundësi për të zgjeruar Qendrat Ditore të integruara si pjesë e planeve kombëtare të veprimit për Garancinë e Fëmijëve, duke ndihmuar në reduktimin e braktisjes së shkollës, forcimin e familjeve dhe parandalimin e përjashtimit social.

Kjo duhet të ndryshojë. Prandaj CONCORDIA është e përkushtuar të shkallëzojë atë që funksionon – përmes franshizimit social, partneriteteve të forta me komunat dhe trajnimeve me cilësi të garantuar për fuqinë punëtore sociale të së nesërme. Modeli ofron jo vetëm një udhërrëfyes për replikim, por edhe një kornizë të përgjegjësisë së përbashkët ndërmjet shoqërisë civile dhe autoriteteve publike.

Në i ftojme autoritetet kombëtare, OJQ-të, qeveritë lokale dhe donatorët ta çojnë modelin më tej – duke e adoptuar përmes franshizës CONCORDIA, duke investuar në përshtatjen lokale dhe duke përafruar politikat dhe burimet për ta bërë parandalimin një shtyllë të qëndrueshme të mbrojtjes së fëmijëve dhe reduktimit të varfërisë.

Në nivel evropian, u bëjmë thirrje institucioneve që t'u japin përparësi shërbimeve të integruara dhe të bazuara në komunitet në Kornizën e ardhshme Financiare Shumëvjeçare (2028–2034), në përputhje me Garancinë Evropiane të Fëmijëve dhe Objektivat e Zhvillimit të Qëndrueshëm.

Investimi në shërbime parandaluese dhe në forcimin e familjes nuk është vetëm një përgjegjësi morale – është një strategji e mençur dhe kosto-efikase që ndërton familje më të forta, komunitete më të qëndrueshme dhe një Evropë më të drejtë për brezin e ardhshëm.

Premtimi i CONCORDIA-s mbetet i qartë: të vazhdojë të dëgjojë, të mësojë dhe të përmirësohet – duke siguruar që çdo fëmijë të ketë jo vetëm një vend ku të shkojë, por edhe një vend ku të përkasë, të lulëzojë dhe të formësojë të ardhmen e vet.

SHËNIME NË FUND

- 1 Reinke, M. (2009). "A Framework for Understanding Poverty by Ruby K. Payne." Journal of Educational Controversy, 4(1), Article 11, available at: <https://cedar.wvu.edu>
- 2 CONCORDIA Social Projects International Breaking the Cycle, available at: <https://www.concordia.or.at/en/report/breaking-the-cycle/>
- 3 CONCORDIA Romania, Impact Assessment in Romania, Voicu et al., 2021
- 4 Eurostat, available at: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Living_conditions_in_Europe_-_poverty_and_social_exclusion
- 5 Eurostat, available at: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20250528-1>
- 6 UN Convention on the Rights of the Child, available at: <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/convention-rights-child>
- 7 Sustainable Development Goals (SDGs), available at: <https://sdgs.un.org/goals>
- 8 The Lundy Model, available at: https://eu-for-children.europa.eu/about/lundy-model_en
- 9 UN Convention on the Rights of the Child, available at: <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/convention-rights-child>
- 10 CONCORDIA Academia, available at: <https://concordia-academia.ro/?lang=en>
- 11 Internal CONCORDIA Bulgaria data for 2025
- 12 National Bureau for Statistics of the Republic of Moldova, available at: https://statistica.gov.md/en/the-situation-of-children-in-the-republic-of-moldova-in-2024-9578_61802.html
- 13 Migration Partnership Facility, available at: <https://www.migrationpartnershipfacility.eu/news/you-cannot-replace-a-person-an-mpf-project-gives-voice-to-children-staying-behind-in-moldova-and-ukraine>
- 14 Eurostat, available at: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20250528-1>
- 15 UNICEF, 2024 Annual Report, available at: <https://open.unicef.org/country/Romania?cid=3660>
- 16 European Commission, available at: https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/policies-and-activities/social-protection-social-inclusion/addressing-poverty-and-supporting-social-inclusion/investing-children/european-child-guarantee/national-action-plans-and-progress-reports_en
- 17 National Authority for the Protection of Children's Rights and Adoption <https://copii.gov.ro/1/wp-content/uploads/2025/07/Buletin-statistic-trim-I-2025.pdf>
- 18 National Plan, available at: <https://copii.gov.ro/1/wp-content/uploads/2022/10/Plan-Garantie-pentru-Copii.pdf>
- 19 Eurostat, available at: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Living_conditions_in_Europe_-_poverty_and_social_exclusion
- 20 Source: <https://op.europa.eu/webpub/eac/education-and-training-monitor/en/country-reports/bulgaria.html>
- 21 Available at: https://commission.europa.eu/system/files/2020-10/factsheet_-_a_new_eu_roma_strategic_framework_en.pdf
- 22 UNICEF, Annual Report, available at: <https://www.unicef.org/kosovoprogramme/reports/annual-report-2022>
- 23 CONCORDIA Austria LenZ, available at: <https://www.concordia.or.at/so-hilft-concordia/bildung/ausserschulische-betreuung/lenz-lern-und-familienzentrum/>

SHTYP

Botuar në vitin 2025 nga:

Fondacioni CONCORDIA SocialProjects, Hochstettergasse 6, 1020 Vjenë, Austri

| T +43 1 212 81 49 | Faks +43 1 212 81 49-23 | office@concordia.or.at |

www.concordia-socialprojects.org

Vendndodhjet:

CONCORDIA RUMANIA

Rr. Regimentului 20D, 013887 Bukuresht romania@concordia.org.ro |

www.concordia.org.ro

CONCORDIA MOLDOVA

Rr. A. Corobceanu 13/1, 2004 Kishinau moldova@concordia.md |

www.concordia.md

CONCORDIA BULGARIA

Rr. Pavlina Unufrieva 4, 1510 Sofia bulgaria@concordia.bg |

www.concordia.bg

CONCORDIA KOSOVO

Rr. Lahuta e Malësisë p.n., 20000 Prizren

office@concordia-kosovo.org | www.concordia-kosovo.org

Përgjegjës për përmbajtjen: Bernhard Drumel,

Drejtor Ekzekutiv Ndërkombëtar i CONCORDIA

Drejtorët e Vendit:

Tatiana Balta dhe Vadim Tarna, CONCORDIA Moldavia

Diana Certan, CONCORDIA Ruman

Stanimir Georgiev, CONCORDIA Bullgari

Mirela Lavric, CONCORDIA Kosovë

Kërkim, redaktim dhe tekst: Martina Raytchinova, Diana Yovcheva-Koparanova, Elena Matache, Eva Okonofua,
Sonja Sagan, Anna Göttlicher

Korrektura: Barbara Listek Dizajni grafik dhe paraqitja: Gudrun Platzl,
www.eine-auge.de

Foto:

ACHIM Photos, ALPHA Production, Christina Bancu, Aninia Boeva, Benjamin Kaufmann, Mariana Kosovan, Ardit Qeriqi,
Cosmin Sbarcea, Thomas Seifert

Print: Druckwerkstatt Handels GmbH

Scan for English Version!



CONCORDIA Social Projects Non-profit foundation
Hochstettergasse 6 | 1020 Wien
T +43 1 212 81 49
www.concordia-socialprojects.org

